De ambitie om écht iets te betekenen

YVON VAN DER LAAN

BURO VOOR BELEID & ORGANISATIEONTWIKKELING

Tussenevaluatie “Assen Cultuurt”

Kunst en Cultuurbeleid Gemeente Assen 2021 - 2024

kunst
cultuur
worden
mensen
aanbod
hebben
weinig
stad
moet
kinderen
doen
vind
theater
museum
gaat
alleen
activiteiten
jaar
mijn
geld
assen
gemeente
muziek
kunnen
maken
podium
steeds
hier
heel
daar
jeugd
bijvoorbeeld
inwoners
dingen
culturele
wijk
moeten
vaak
iets
goed
jammer
willen
centrum
beter
heeft
erg
andere
weer
drents
dus
minder
dnk
zoals
belangrijk
misschien
mee
leuk
zie
graag
altijd
niets
echt
laatste
genoeg
omdat
kleine
komen
denk
gaan
kolk
eens
zeker
nieuwe
zelf
poppodium
gouverneurstuin
mool
gratis
mis
iedereen
huis
buiten
grote
cursussen
toegankelijk
bewoners
helemaal
muziekschool
vragen
geeft
verdwijnen
concerten
evenementen
nergens
aandacht
helaas
terug
voorbeeld
houden
bijna
krijgen
vaart
laten
jaren
plek
festival
mooie
bibliotheek
voorstellingen
publiek
ergens
welke
waarom
sport
regelmatig
asser
bezoeken
succes
allemaal
wonen
nemen
staat
open
fiets
proberen
horeca
gebruik
zonder
gebied
groep
wijken
alle
komt
deel
kun
bataalbaar
want
ieder
kunstenaars
diverse
vaker
slecht
behalve
gemaakt
missen
anders
naast
doet
leven
lieve
lieven
tussen
duur
door
gaande
blijft
ontwikkeling
cultuuraanbod
bosvogel
manier
toch
qua
best
gezegd
gewoest
toegankelijk
geeft
stuk
ingevuld
gebruiktklein
omgeving
tentoonstellingen
concerten
verdwijnen
bijna
dnk
geven
houden
voorbeeld
beter
heeft
erg
vaart
centrum
laten
jaren
plek
festival
mooie
museum
weinig
hebben
jammer
willen
omdat
gebruik
genoeg
laatste
echt
niets
graag
altijd
podium
steeds
assen
geld
goed
mijn
kleine
komen
denk

Inhoudsopgave

1 Aanleiding, evaluatieopdracht en verantwoording 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Evaluatieopdracht 3
1.3 Verantwoording, methode en proces 4
2 Conclusies en aanbevelingen 5
2.1 Inzet gemeente 5
2.2 Beleidskader, regie en samenwerking 5
2.3 Subsidiesystematiek en financiering 7
2.4 Ontwikkelingen 8
3 Start beleidskader 9
3.1 Aanleiding 9
3.2 Inzet gemeente 9
4 Beleidskader en uitvoering 10
5 Regie 10
6 Subsidiesystematiek 12
7 Samenwerking 13
8 Ambities en doelen 13
8.1 Ambitie 1 Assen bruisende culturele hoofdstad 14
8.2 Ambitie 2 kinderen en jongeren groeien op met cultuur 15
8.3 Ambitie 3 Kunst en cultuur voor iedereen 16
8.4 Ambitie 4 met kunst en cultuur meer bereiken 17
9 Financiën 18
10 Ontwikkelingen 18

Bijlagen

Bijlage 1. Analyse Ambitie 1 - Spraakmakende provinciehoofdstad van Drenthe

Bijlage 2. Analyse Ambitie 2 - Kinderen en jongeren groeien op met cultuur

Bijlage 3. Analyse Ambitie 3 - Kunst en cultuur voor en door iedereen

Bijlage 4. Analyse Ambitie 4 - Met kunst en cultuur meer bereiken

Bijlage 5. Analyse Financieel overzicht

Bijlage 6. Analyse Ontwikkelingen Kunst- en Cultuurbeleid

Bijlage 7. Panelonderzoek “Assen Cultuurt”, Gemeente Assen oktober 2024 (aangeleverd in separaat document).

Bronvermelding

1 Aanleiding, evaluatieopdracht en verantwoording

1.1 Aanleiding

De kadernota '*Assen cultuurt'* is vastgesteld voor de periode 2021 tot en met 2024. Dit betekent dat met ingang van 2025 een herijking van het cultuurbeleid zou moeten plaatsvinden met daarna vaststelling van de nieuwe koers door College van B&W en gemeenteraad. Gelet op de stand van zaken binnen de diverse onderdelen van de huidige kadernota is het de vraag of het nieuwe beleid gaat leiden tot grote wijzigingen die een uitgebreid visietraject rechtvaardigen. Daarnaast is het zo dat de cultuursector door de Covid 19 pandemie bijna twee jaar heeft stilgestaan. Daarom is besloten om de huidige cultuurnota met twee jaar te verlengen en op basis van een tussenevaluatie van het huidige beleid te komen tot een beperkt aantal wijzigingen en aanscherpingen. Dit document beschrijft de opzet van de tussenevaluatie.

1.2 Evaluatieopdracht

De opdracht is om een tussenevaluatie uit te voeren, die inzicht geeft in de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de kadernota en uitvoeringsprogramma's Kunst en cultuur. Op basis van de uitkomsten van de tussenevaluatie worden in co-creatie aanbevelingen voor de beleidsperiode 2025 en 2026 opgesteld.

Het evaluatieonderzoek heeft een kwalitatief karakter. Het is niet bedoeld als een diepgaande analyse of eindevaluatie, maar om een tussentijds beeld van de stand van zaken te geven. Het gaat om de evaluatie van het beleidskader en niet om de evaluatie van de uitvoering van het beleid door de afzonderlijke culturele instellingen, voorzieningen en verenigingen die gemeentelijke subsidie ontvangen.

Doelstelling

Lever aanbevelingen op voor de voortgang, accentverschuiving en of bijstellingen voor het beleid van de 'Kadernota Assen Cultuurt' voor de periode 2025-2026 door een overzicht te geven van de belangrijkste resultaten, successen en knelpunten van het beleid en ontwikkelingen binnen de vier ambities en de andere evaluatiethema's.

Vraagstelling

De centrale vraagstelling is wat het beleid en de instellingen hebben bijgedragen aan de uitvoering van het beleidskader, aan de vier ambities van de Gemeente Assen, welke resultaten behaald zijn, hoe het nieuwe subsidiestelsel in de praktijk werkt en welke aandachtspunten er liggen voor de komende twee jaar.

Deze vraagstelling is uitgewerkt in onderstaande hoofdvragen.

1. Is het beleidskader uitvoerbaar voor de instellingen?
    a. Komen de visies van de gemeente en instellingen overeen?
    b. Welke onderdelen uit het beleidskader en subsidieverlening zijn goed uitvoerbaar?
    c. Welke knelpunten ondervinden de instellingen?
2. Hoe stuurt de gemeente op de uitvoering van de kadernota en uitvoeringsplannen?
    a. Welke middelen worden ingezet en blijken effectief en welke middelen blijken minder effectief?
3. In hoeverre draagt de nieuwe subsidiesystematiek bij aan de uitgangspunten: flexibiliteit, duidelijke en bestendige afspraken, meer cultureel ondernemerschap, liever complementair dan concurrerend?
    a. Waar blijkt dat uit?
    b. Wat gaat goed, welke knelpunten zijn er?
4. Lukt het de instellingen en verenigingen om cofinanciering elders te werven?
    a. Wat ervaren zij als knelpunten en successen?
    b. Welke succesmethodes kunnen gedeeld worden met andere instellingen?
5. Hoe ziet de onderlinge samenwerking op instellingsniveau eruit tussen de instellingen?
    a. In welke mate dragen deze bij aan het versterken van de uitvoering van de vier ambities?
6. Wat zijn de belangrijkste resultaten en ontwikkelingen per ambitie en bijbehorende doelen?
    a. Wat zijn de belangrijkste successen en knelpunten?
    b. Welke doelen kunnen afgevinkt worden en waar wil de gemeente nog op sturen?

7. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de begroting?
    a. Is deze en verlopen de uitgaven zoals beoogd voor deze beleidsperiode?
    b. Zijn er ontwikkelingen/aanbevelingen die leiden tot verschuivingen binnen de begroting Kunst en Cultuurbeleid?
8. Zijn er landelijke, provinciale, gemeentelijke, maatschappelijke ontwikkelingen geweest of aanstaande die van invloed zijn op het kunst- en cultuurbeleid van de gemeente en waarop gereageerd of geanticipeerd moet worden door de gemeente en of instellingen?

1.3 Verantwoording, methode en proces

Op basis van gesprekken met de opdrachtgever en beleidsmedewerkers is de opdracht en opzet van de tussenevaluatie aangescherpt. Tegelijkertijd is een documentenstudie uitgevoerd die inzicht heeft gegeven in de context van het cultuurbeleid en in het beleidskader en uitvoering zelf. Hiervoor zijn het beleidskader, de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's en de subsidieregelingen en de jaarprogramma's van de zes kerninstellingen bestudeerd.

Er zijn enquêtes opgesteld en uitgezet bij de kerninstellingen, specifieke voorzieningen, de amateurverenigingen, het digitale inwonerpanel en het digitale jongerenpanel van de gemeente. Alle kerninstellingen en specifieke voorzieningen hebben de enquête ingevuld en teruggestuurd. Zes van de achttien amateurverenigingen hebben de enquête ingevuld. Hiermee kan er geen uniform beeld van deze verenigingen geschetst worden.

De evaluatievragen voor de digitale panels zijn door Yvon van der Laan bij de gemeente aangeleverd. De gemeente heeft deze in haar systeem uitgezet bij de panelleden en heeft de rapportage van de uitkomsten gemaakt, in een afzonderlijk document. Dit document is samen met de eindrapportage van de tussenevaluatie opgeleverd en aan de gemeente overhandig. Van het inwonerpanel heeft 55% (in totaal 1567 inwoners) de enquête ingevuld, waarbij opgemerkt moet worden dat dit vooral 55-plussers betreft met een uitschieter van de 65-74-jarigen. Bij het jongerenpanel is de respons 23%, met een totaal van 47 jongeren. De panelonderzoeken zijn niet representatief voor de hele Asser bevolking omdat vooral bij de volwassenen de groep ouderen oververtegenwoordigd is en het slechts een klein absoluut aantal jongeren betreft.

Met de beleidsmedewerkers, zes kerninstellingen en vier specifieke voorzieningen zijn verdiepende face to face interviews gehouden. De uitkomsten zijn geanalyseerd en besproken in een plenaire sessie met de geïnterviewde instellingen en voorzieningen.

De uitkomsten van alle enquêtes, interviews en het groepsgesprek zijn vertaald in deze rapportage op hoofdlijnen. De conceptversie hiervan is besproken met de beleidsmedewerkers en de teammanager en vervolgens uitgewerkt in de definitieve rapportage.

2 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksvragen beknopt beantwoord en worden aanbevelingen gegeven voor de periode 2025 en 2026.

2.1 Inzet gemeente

Op basis van de evaluatie van het kunst en cultuurbeleid in 2020, heeft de gemeente voor de periode van 2021 tot en met 2024 gekozen voor een andere opzet en aanpak van het kunst en cultuurbeleid. De gemeente heeft de ambtelijke capaciteit verdubbeld en er is een beleidskader opgesteld dat richtinggevend is voor de ontwikkeling van het kunst- en cultuurbeleid en de uitvoering daarvan door de instellingen. Ook is een nieuwe infrastructuur opgezet en ingericht met kerninstellingen, specifieke instellingen en amateurverenigingen. Daarbij zijn nieuwe bijpassende subsidieregelingen ingevoerd. Er is een nieuwe subsidieregeling voor incidentele activiteiten Kunst en Cultuur aan toegevoegd, aanvullend op de bestaande subsidieregeling evenementen. Na de covid 19 pandemie is met een herstelagenda een traject doorlopen met de instellingen en voorzieningen waarin extra financiële middelen zijn uitgekeerd, waarvoor een subsidiemaatregel is ontworpen. Ook is ingezet op de tijdelijke regeling energiekosten voor culturele organisaties. Er is bijgedragen aan en gestuurd op de doorontwikkeling en de uitvoering van het beleidskader en de vier ambities (zie de hoofdstukken en bijlagen).

2.2 Beleidskader, regie en samenwerking

Het beleidskader beschrijft vier ambities en doelen per ambitie op hoofdlijnen. Wat opvalt bij de bestudering van het beleidskader is dat de ambities en doelen vrij globaal van aard zijn. Er zijn geen criteria of gewenste resultaten aan de doelen verbonden. De gemeente heeft bij het vaststellen van het beleidskader en de meerjarenafspraken niet aangegeven welke effecten en resultaten zij aan het eind van de beleidsperiode wil bereiken, meten en waarom. Dit maakt het moeilijk te toetsen òf, èn wanneer de ambities en een groot deel van de doelen behaald zijn.

De kerninstellingen en specifieke voorzieningen kunnen zich vinden in de visie en ambities. Geen enkele instelling of voorziening heeft het eigen organisatiebeleid erop moeten aanpassen. Enkele specifieke instellingen hebben de eigen aanpak verbreed op basis van de ambities. Tegelijkertijd vinden de instellingen de ambities en doelen te weinig richtinggevend. Zij missen een prioriteitstelling en de beschrijving van de infrastructuur met daarin de functies en rollen van de instellingen. Volgens de instellingen heeft het ontbroken aan een gezamenlijk proces waarin met elkaar besproken is wat de ambities en doelen inhouden en hoe de gemeente en instellingen er met elkaar en individueel vorm aan kunnen geven in de uitvoering.

De gemeente stelt jaarplannen op met activiteiten gericht op de doorontwikkeling van het beleid. De gemeente stuurt vooral op de individuele instellingen en voorzieningen met meerjarenafspraken, door de instellingen in te leveren jaarplannen en jaarverslagen en met bestuurlijke overleggen. De gemeente heeft geen format opgesteld voor de manier waarop de meerjarenplannen, jaarplannen en verantwoording ingeleverd moeten worden. De instellingen doen dit ieder op hun eigen manier. De gemeente heeft nog geen monitorsysteem om de voortang bij te houden en te meten. Dit maakt dit het voor de beleidsmedewerkers lastig om een totaalbeeld te krijgen van de inzet per ambitie, de doorontwikkeling en de voortgang hierin.

De meerjarenafspraken voor een periode van vier jaar worden door de instellingen en voorzieningen erg gewaardeerd. Dit geeft ze de zekerheid en de mogelijkheid de eigen organisatie professioneel door te ontwikkelen. Ook voldoen zij hiermee aan de randvoorwaarden voor het aanvragen van fondsen en externe subsidiëring. De gemeente voert meerdere regierollen uit, afhankelijk van de situatie. De kerninstellingen geven aan een geleidelijke verschuiving te zien van de rol van partner naar de rol van opdrachtgever en controleur. Zij zouden graag zien dat de gemeente weer meer de rol van aanjager en initiatiefnemer op zich neemt. De beleidsmedewerkers vinden dat de instellingen en voorzieningen deels ook zelf de verantwoordelijkheid hebben om elkaar op te zoeken en initiatieven te nemen.

De instellingen werken veel samen met elkaar op het uitvoeringsniveau van activiteiten en projecten. Met het opheffen van het Culturele Hart is de samenwerking op organisatie- en managementniveau komen te

vervallen. Hierdoor zijn de organisaties op instellingsniveau steeds meer los van elkaar gaan opereren. Dit is versterkt door de covid 19 periode. Er is inzet gepleegd vanuit zowel de gemeente als vanuit enkele kerninstellingen (afzonderlijk van elkaar) om deze samenwerking weer op te starten. Een meerderheid van de instellingen vond dit indertijd niet nodig. Het gevolg is dat de gemeente een gemeenschappelijk overlegmoment mist en de instellingen de onderlinge afstemming op organisatieniveau missen.

Voor alle ambities geldt dat zij op onderdelen uitgevoerd worden. Organisaties en voorzieningen ondernemen en bieden tal van activiteiten voor en binnen de ambities. Door het ontbreken van de gezamenlijke opdracht(en) en onderlinge afstemming bestaat de uitvoering van het beleid vooral uit losse activiteiten van individuele instellingen en voorzieningen.

Aanbevelingen
Om veel meer rendement (organisatorisch, financieel en maatschappelijk) te kunnen behalen, is het belangrijk om de visie op de vier ambities verder uit te werken en iedere ambitie zelf meer te specificeren. De gemeente kan overwegen om de visie, doelen en prioriteiten samen met de instellingen te vertalen naar concrete doelen voor de organisaties. Met als resultaat samenhangende plannen en aanbod per ambitie. Daarbij moet helder worden welke prioriteiten de gemeente wil aanbrengen tussen de vier ambities en binnen de ambities. Vervolgens is het belangrijk om gezamenlijk uit te werken welke rol en resultaten de gemeente verwacht van de instellingen en wat de instellingen verwachten van de gemeente. De instellingen zijn daarna verantwoordelijk voor de uitvoering (in lijn met het cultureel ondernemerschap). Door te sturen op resultaten, doelen, samenhang en samenwerking houdt de gemeente de regie. Een monitorsysteem zou hierbij helpend kunnen zijn.

Ambitie 1 Assen bruisende culturele hoofdstad
Om deze ambitie Assen bruisende en culturele hoofdstad te realiseren is het nodig om deze verder uit te werken in een bestuurlijke visie en samen met de instellingen in een meerjarenprogramma, waarbij duidelijk is wie waarvoor aan zet is. Vervolgens zal de ambitie opgenomen moeten worden in bestuurlijke documenten, aanpalende beleidsterreinen en in de “Asser Ambitie Agenda”. Kunst en cultuur als sector biedt kansen voor de “Asser Ambitie Agenda”: voor een bruisende studentenstad en voor het vergroten van de brede welvaart en leefbaarheid. Onderzocht kan worden hoe Kunst en Cultuur beter opgenomen kan worden in “Het Merk Assen”. Er is nadere besluitvorming nodig over de uitvoering van de opdracht Stadscollectie.

Ambitie 2 kinderen en jongeren groeien op met cultuur
Alle kerninstellingen en meerdere specifieke instellingen bieden cultuureducatie, vanuit meerdere belangen en vanuit meerdere vormen van financiering. Omdat de gemeente niet de enige financier is en ook niet alle instellingen hiervoor financiert, heeft zij weinig zeggenschap over het geheel. Er is geen afstemming tussen de beleidsterreinen onderwijs en kunst en cultuur en tussen kunst en cultuur met de scholen. Het is niet duidelijk of het onderwijs en de gemeente overeenkomstige belangen hebben met betrekking tot cultuureducatie.

Toch zou de gemeente wel meer kunnen sturen. Het is belangrijk dat de gemeente haar eigen visie op kunst- en cultuureducatie (inclusief naschools aanbod) en talentontwikkeling aanscherpt en aangeeft wat de doelen en gewenste resultaten hiervoor zijn. Er kan meer gestuurd worden op een samenhangende aanpak en efficiënt totaalaanbod, waarbij overleg en afstemming met het onderwijs en de Provincie Drenthe (als medefinancier van de instellingen in Assen) meerwaarde kan bieden. De doelen van het onderwijs en gemeente kunnen op elkaar aangepast worden en er kunnen afspraken gemaakt worden over de koppeling tussen binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie en de doorstroom naar talentontwikkeling en, wie hierin welke rol heeft en neemt. De functie, rol en taken hierbinnen van het ICO (als centrale spil) kunnen vervolgens in de meerjarenafspraken opgenomen worden.

Ambitie 3 Kunst en cultuur voor iedereen
De basisinfrastructuur is dekkend, met uitzondering van een aanbod voor jongeren volgens de respondenten. Door landelijke en provinciale bezuinigingen kan de basisinfrastructuur onder druk komen te staan. Het aanbod wordt zowel stedelijk als in wijken en zowel binnen als buiten de instelling aangeboden. Met het jeugd- en volwassen sport en cultuurfonds biedt de gemeente inwoners met een krappe portemonnee de mogelijkheid om deel te nemen aan kunst en cultuur. Het is onduidelijk of er genoeg faciliteiten voor jonge

kunstenaars zijn. In de onderzoeksopdracht voor broedplaatsen, werkplaatsen en expositieruimte, zou nader onderzocht kunnen worden waaruit het hiaat voor jongeren nog bestaat. Er kan ook aangehaakt worden bij het jongerenbeleid “Goed idee, Kom ermee” en het onderzoek naar mogelijkheden voor een jongerencentrum dat momenteel uitgevoerd wordt. Dit is ook een kans voor kunst en cultuur en de kunst- en cultuursector kan kansen bieden voor onder ander de programmering voor en in het jongerencentrum.

Ambitie 4 met kunst en cultuur meer bereiken
Om kunst en cultuurbeleid echt te verbinden met andere beleidsterreinen is een nog betere domein-overstijgende samenwerking nodig. Aansluitend op de aanbevelingen van het interne Actieonderzoek samenwerking kunst en cultuur en sociaal domein, is het aan te bevelen om de belangrijke thema’s binnen de Sociale Stad en GALA in gezamenlijkheid met Kunst en Cultuur te inventariseren. Vervolgens kan dan bekeken worden hoe het Kunst en Cultuurbeleid en de kunst- en cultuurinstellingen hierop kunnen aansluiten. Ook de instellingen hebben aangegeven hier behoefte aan te hebben. Het advies is hier prioriteit aan te geven, gezien de voorgenomen bezuinigingen van het Kabinet op kunst en cultuur, onderdelen van het sociaal domein, onderwijs en aflopende GALA subsidies. In de praktijk worden enkele projecten al uitgevoerd tussen kunst en cultuurinstellingen en Vaart Welzijn en door DNK en huisartsen. Deze kunnen als voorbeeld dienen.

De sector kunst en cultuur kan veel meer betekenen voor de Economische Agenda en het “Stadsmarketingplan,” “De Asser Ambitie Agenda” en voor de “Agenda en het Actieplan Vrije tijdseconomie”. De verbinding met de deelplannen wordt echter niet expliciet gelegd. Er zijn verschillende landelijke onderzoeken uitgevoerd waarin is gebleken dat de kunst- en cultuursector, de vrije tijdseconomie en het vestigingsklimaat elkaar zeer positief kunnen beïnvloeden (zie hoofdstuk 8.4.). Het advies is om hier een nadere verkenning voor uit te voeren en vervolgens te vertalen naar een bestuurlijke opdracht voor de beleidsafdelingen. Omdat kunst en cultuur niet tot nauwelijks op de agenda staat bij Vaart in Assen, is het aan te bevelen om te onderzoeken of de kunst- en cultuursector op een andere manier en met een andere verbinding met de vrijetijdseconomie, meer tot zijn recht kan komen.

2.3 Subsidiesystematiek en financiering

De ingevoerde subsidiesystematiek slaagt erin bij te dragen aan de uitgangspunten: flexibiliteit, duidelijke en bestendige afspraken, meer cultureel ondernemerschap, liever complementair dan concurrerend. Vooral het cultureel ondernemerschap wordt goed uitgevoerd. Er ontstaan regelmatig discussies tussen instellingen en de gemeente over of er al dan niet ruimte binnen de bestaande subsidie is voor nieuwe projecten. Omdat het niet altijd helder is welke verdeling er binnen de begrotingssubsidie en budgetten van een kerninstelling is gemaakt is, blijft deze discussie bestaan. Een extra complicatie is dat de instellingen voor activiteiten en diensten meerdere financieringsbronnen hebben. Hoe de verdeling is, is niet bij iedere instelling inzichtelijk voor de gemeente. Over het algemeen zijn de instellingen en voorzieningen complementair aan elkaar, alhoewel er wel gevoelens van concurrentie spelen op enkele activiteiten. Dit wordt volgens de instellingen mede veroorzaakt omdat de instellingen elkaars meerjarenafspraken niet kennen.

De amateurverenigingen die de enquête hebben ingevuld, geven aan goed overweg te kunnen met de subsidieregeling voor de amateurverenigingen. De subsidieregeling voor incidentele activiteiten kunst en cultuur is in 2021 en 2023 onderbenut, het plafond van €75.000,- is in deze jaren niet bereikt. Redenen hiervoor kan zijn dat de drie aanvraagperiodes te ver uit elkaar liggen en dat de regeling te weinig bekend is. Naast de subsidies vanuit het Kunst en cultuurbeleid, worden er ook andere gemeentelijke en provinciale subsidies ingezet voor de kunst- en cultuurinstellingen zoals de SPUK-uitkering jongerenimpuls, GALA middelen en middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs. De meeste regelingen hiervan hebben een looptijd tot en met 2025. Het ontbreekt aan een subsidieregel voor een flexibel budget om nieuwe ontwikkelingen te kunnen aanjagen en initiatieven te kunnen bekostigen die niet binnen de andere subsidieregelingen passen.

<u>Aanbevelingen</u>
Er zijn een aantal organisaties die zich hebben aangemeld met de vraag een specifieke voorziening te kunnen worden en er is een specifieke voorziening die een kerninstelling zou willen worden. Hiervoor is echter nog geen beleid vastgelegd, er is hierover besluitvorming nodig. Een gespecificeerde afbakening binnen de begrotingssubsidies en beschikkingen voor de instellingen kan de discussie over ruimte in het budget voor

nieuwe activiteiten wegnemen. Het is belangrijk dat de gemeente zicht houdt op de tijdelijke budgetten (die lopen tot en met 2025), om op tijd bij te kunnen sturen. Zeker in verband met de aanstaande bezuinigingen van het Rijk op kunst en cultuur en de herverdeling van subsidies van de Provincie Drenthe, waar de instellingen voorzieningen in Assen gebruik van maken. De gemeente doet er goed aan om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor een regeling voor een flexibel budget voor als aanjaagbudget voor de doorontwikkeling van het kunst en cultuurbeleid en de uitvoering ervan. Vier inschrijfperiodes voor de subsidieregeling activiteiten kunst en cultuur zijn meer passend.

De tussen evaluatie kan leiden tot mogelijke benodigde verschuivingen binnen de begroting K&C. Bedragen zijn tijdens dit evaluatieonderzoek nog niet inzichtelijk. Eventuele benodigde aanpassingen kunnen voortvloeien uit nieuwe ontwikkelingen en uit de onderzoeksopdracht naar de gezamenlijke huisvesting voor Garage TDI, de Peergroup en Wabi Sabi en uit de onderzoeksopdracht naar broedplaatsen, werkplaatsen en expositieruimtes. Het is nodig om tijdig te anticiperen op de subsidies die eind 2025 aflopen.

De Provincie Drenthe heeft een andere regeling ontworpen voor de financiering van kunst en cultuur. Individuele instellingen en voorzieningen in Assen kunnen hiervan gevolgen gaan ondervinden. Gezien het feit dat veel kerninstellingen en enkele specifieke instellingen ook subsidie ontvangen van de Provincie Drenthe en gezien de aanstaande bezuinigingen van het Rijk, is het raadzaam om met de provincie in gesprek te gaan. Onderwerp is dan de gezamenlijke financiering en borging van kunst en cultuur in Assen. De VNG heeft in januari 2024 een propositie “Samen Cultuur Borgen” uitgebracht. Het betreft een gezamenlijke gemeentelijke visie op cultuurbeleid dat als handvat kan dienen. Het is belangrijk dat de gemeente daarbij zelf eerst haar eigen visie op de prioriteiten in haar kunst en cultuurbeleid scherp heeft.

2.4 Ontwikkelingen

Er zijn financiële en inhoudelijke ontwikkelingen gaande of aanstaande die van invloed zijn op het kunst en cultuurbeleid van de gemeente. Zie hoofdstuk 10 en bijlage 6 voor de uitgebreide versie. Deze ontwikkelingen zijn of zouden de context moeten zijn voor de doorontwikkeling en financiering van het kunst- en cultuurbeleid van Assen. Het is belangrijk hier binnen de gemeente het gesprek over aan te gaan en te onderzoeken waar de bedreigingen en kansen liggen.

3 Start beleidskader

3.1 Aanleiding

De inhoud van de kadernota is gebaseerd op gesprekken met kunst- en cultuurinstellingen in 2019/2020 en uit een evaluatie van het kunst- en cultuurbeleid toentertijd. Uit die gesprekken en evaluatie in 2020 is een aantal knelpunten naar voren gekomen. De instellingen hebben in 2020 aangegeven dat er te weinig samenhang in het aanbod was, onder andere omdat de instellingen te weinig met elkaar samenwerkten en de gemeente daar te weinig op stuurde. Instellingen hadden ook behoefte aan een heldere visie van de gemeente. Zij wilden samen met de gemeente afspraken maken over kaders voor hun programma's en activiteiten en over regels voor financiering zodat zij beter van tevoren weten wat zij kunnen programmeren (om voor subsidie in aanmerking te komen). Ook zou het duidelijk moeten worden wat de kerntaken van de kunst- en cultuurinstellingen zouden moeten zijn en was er behoefte aan helderheid over domeingrenzen. Het aanbod dat gericht was op Assen als familiestad, zou behouden moeten blijven. Vanuit de beleidsafdeling werd aangegeven dat er te weinig ambtelijke capaciteit in uren beschikbaar was om de beleidstaken en regierol te kunnen uitvoeren.

3.2 Inzet gemeente

De gemeente heeft de ambtelijke capaciteit verdubbeld en er is een beleidskader opgesteld dat richtinggevend is voor de ontwikkeling van het kunst- en cultuurbeleid en de uitvoering daarvan door de instellingen. De gemeente heeft daarnaast ingezet op een nieuwe infrastructuur van kerninstellingen, specifieke instellingen en amateurverenigingen. Daarbij zijn nieuwe bijpassende subsidieregelingen ingevoerd. Ook is er een subsidieregeling voor incidentele activiteiten Kunst en Cultuur ingevoerd, aanvullend op de bestaande evenementenregeling.

De beleidsmedewerkers hebben beoogde infrastructuur ingericht. Hierbij zijn met iedere kerninstelling en specifieke voorziening bestuurlijke en ambtelijke gesprekken gevoerd. De subsidieregelingen zijn ontworpen, vastgesteld en geïmplementeerd. Op basis van de subsidieregelingen hebben de beleidsmedewerkers deze beleidsperiode meerjarenafspraken gemaakt -over financiering en inspanningen- met de kerninstellingen en met de specifieke voorzieningen. Met twee kerninstellingen is dit een intensief traject gebleken (zie H5 Regie) dat deels ten koste is gegaan van de doorontwikkeling van het beleid en inzet op andere beleidstaken binnen kunst en cultuur.

Extra aandacht en inzet is besteed aan de gevolgen van de Covid 19 pandemie. Vanuit de herstelagenda is door de beleidsmedewerkers in overleg met iedere kerninstelling en specifieke voorziening onderzocht hoe de instellingen en voorzieningen deze periode zouden kunnen doorkomen. Vervolgens zijn er extra rijksmiddelen uitgekeerd. Het College heeft ervoor gekozen om deze door het rijk beschikbare middelen volledig in te zetten voor de culturele instellingen en voorzieningen. Hiervoor is een bijbehorende subsidieregeling ontworpen. Ook is er een onderzoek gehouden naar de situatie van en ondersteuning geboden aan Zzp'ers in de sector en zijn er digitale bijeenkomsten gehouden met het amateurveld. In dit kader is ook de SPUK-uitkering "impuls jongerencultuur" uitgekeerd aan meerdere kunst- en cultuurinstellingen. Deze periode is gekenmerkt door intensieve trajecten, waarin vele gesprekken met instellingen en voorzieningen gevoerd zijn. De inhoudelijke doorontwikkeling van het kunst- en cultuurbeleid is hierdoor vertraagd.

De gemeente heeft veel inzet gepleegd op de vier ambities. Zoals het invullen van het hiaat in de infrastructuur met CAMPIS voor de beeldende kunst, het invoeren van een 1% regeling bij bouwbesluiten, inzet op Garage TDI om te worden gehonoreerd als BIS-instelling, professionalisering van het Internationaal Filmfestival IFA, deelname aan We the North ten behoeve voor de instellingen en voorzieningen, inzetten van de Cultuurcoach, voorbereiden en beschikbaar stellen van vouchers en faciliteiten van het jeugd- en volwassenen sport en cultuurfonds. Er zijn onderzoeksopdrachten uitgezet voor huisvesting voor Garage TDI, Wabi Sabi en de Peergroup en voor een inventarisatie van mogelijkheden voor werkplaatsen, broedplaatsen en expositieruimten. Ook is er inzet geweest voor de herplaatsing van het TT-beeld. De inzet van de gemeente staat verder beschreven bij de hoofdstukken en bijlagen over de ambities.

4 Beleidskader en uitvoering

Het beleidskader beschrijft vier ambities met bijbehorende doelen. De ambities en de doelen zijn op hoofdlijnen beschreven. Wat opvalt bij de bestudering van het beleidskader is dat de ambities en doelen vrij globaal van aard zijn. De gemeente heeft bij het vaststellen van het beleidskader en de meerjarenafspraken niet aangegeven welke effecten en resultaten zij aan het eind van de beleidsperiode en per jaar wil bereiken, meten en waarom. Dit maakt het moeilijk te toetsen òf, èn wanneer de ambities en doelen behaald zijn. Er zijn geen criteria of gewenste resultaten aan de doelen verbonden. Uit de enquêtes en interviews komt naar voren dat de instellingen en voorzieningen deze constatering delen.

De instellingen is gevraagd of zij de visie, ambities en doelen uit het beleidskader helder vinden, of zij hun eigen beleid aan het beleidskader hebben moeten aanpassen en of zij het beleidskader een goede basis vinden om hun aanbod op te programmeren. De respondenten kunnen zich goed vinden in de ambities en doelen. Het was voor de instellingen (met uitzondering van één instelling) niet nodig om de eigen visie en organisatiebeleid op de ambities en doelen aan te passen. De ambities en doelen zijn vrij breed zodat al het aanbod er wel in past. Tegelijkertijd vinden de instellingen de ambities en doelen te weinig richtinggevend. De instellingen vragen de gemeente om prioriteitstelling en aanscherping van het beleidskader. Volgens de instellingen heeft het ontbroken aan een gezamenlijk proces waarin met elkaar besproken is wat de ambities en doelen inhouden en hoe de gemeente en instellingen er met elkaar vorm aan kunnen geven in de uitvoering. Dit maakt dat de instellingen zich onvoldoende mede-eigenaar voelen van het beleidskader.

Wat mist in het beleidskader is een beschrijving van de benodigde infrastructuur met de kerninstellingen, specifieke voorzieningen en amateurverenigingen en hun functie en rol. Dit betekent echter niet dat de ambities en doelen niet uitgevoerd worden, integendeel. Er is sprake van een positieve inzet en een grote variatie van dienstverlening en aanbod op alle vier ambities. Het aanbod is in de praktijk vooral instellingsgericht en niet gezamenlijk gericht op het grote geheel van de vier ambities.

Over het algemeen stemmen de instellingen en voorzieningen het aanbod op instellingsniveau nog niet als vanzelfsprekend op elkaar af. Op activiteitenniveau wordt er wel veel samengewerkt. De specifieke voorzieningen zijn speciaal voor die ene voorziening/functie ingericht. Daardoor is afstemming minder nodig of mogelijk volgens de voorzieningen. De kerninstellingen vinden enerzijds dat zij een zodanig specifiek karakter en aanbod hebben, dat er nagenoeg geen dubbelingen in het aanbod zijn. Anderzijds geven zij aan onvoldoende zicht op elkaars aanbod te hebben. Dat maakt afstemming lastig. Daar waar het aanbod wel op elkaar afgestemd wordt, betreft het instellingen met aanpalend aanbod, zoals muziek- en filmaanbod. De organisaties programmeren onafhankelijk van elkaar. Er komen af en toe dubbelingen voor in het aanbod en activiteiten, ook met De Bonte Wever. Twee instellingen willen graag dat de gemeente een stadsprogrammeur gaat financieren. De gemeente is van mening dat afstemming een taak van de instellingen is en ziet meer in een afstemmingsoverleg van de programmeurs van de instellingen.

De instellingen pleiten voor een gezamenlijke uitwerking van de ambities en doelen naar een gezamenlijke opdracht met een beschrijving van de infrastructuur die daarvoor nodig is en wie daarin welke functie en rol heeft. Vervolgens kunnen de visie, doelen en prioriteiten door hen vertaald worden naar de uitvoering. Zij verwachten dat de gemeente hierin de regie neemt.

5 Regie

De gemeente vertaalt het beleidskader naar jaarlijkse uitvoeringsplannen waarmee zij de doorontwikkeling van het beleid stuurt. Instrumenten die de gemeente inzet om de uitvoering door de instellingen aan te sturen zijn: meerjarenafspraken, gebaseerd op meerjarenplannen van de instellingen en voorzieningen, het door de instellingen jaarlijks in te dienen jaarplan/activiteitenplan en de door de instelling in te dienen inhoudelijke en financiële jaarverslagen. Er vindt twee keer per jaar een bestuurlijk overleg plaats van de wethouder met de individuele kerninstellingen en één keer per jaar met de specifieke voorzieningen. De beleidsmedewerkers hebben meermaals per jaar een ambtelijk overleg met de directeuren of programmeurs van de individuele instellingen. De beleidsmedewerkers proberen ook zoveel mogelijk exposities, tentoonstellingen en activiteiten te bezoeken om betrokken te zijn en blijven bij de instellingen en de uitvoering, mede in relatie met de context van het beleidskader.

De gemeente laat het aan de instellingen en voorzieningen over in welke vorm zijn hun jaarplannen en jaarlijkse verantwoording indienen. De instellingen doen dit ieder op hun eigen manier en niet specifiek per ambitie. Dit maakt het voor de beleidsmedewerkers lastig om een totaalbeeld te krijgen van de inzet per ambitie en doelen, de doorontwikkeling daarvan en voortgang daarin.

De instellingen waarderen de meerjarenafspraken en geven aan de bijbehorende zekerheid van financiering voor vier jaar ook nodig te hebben voor de professionele doorontwikkeling van de instelling. Daarbij is structurele financiering ook een randvoorwaarde voor het aanvragen van externe subsidies en fondsen.

Met twee instellingen is nog niet tot overeenstemming gekomen over de meerjarenplannen. De reden hiervoor is dat één stichting in 2022 een niet- dekkende begroting voor 2023 heeft aangeleverd met een tekort van €1.4 miljoen, oplopend tot een tekort in 2028 van € 1,8 miljoen. De stichting heeft de opdracht gekregen om te komen tot een dekkende meerjarenbegroting en een inhoudelijk beleidsplan (Businesscase). Er zijn gesprekken gevoerd met de stichting, een bestuurlijk proces is opgestart en een extern bureau heeft een validatie uitgevoerd op de aangeleverde stukken van de stichting. Het intensieve traject is in de zomer 2024 afgerond, na afhandeling van de bezwaarschriften van de stichting. Met een andere stichting is er een traject gelopen om belemmeringen in de samenwerking op te lossen. Deze belemmeringen betroffen enerzijds verschillende opvattingen over de verantwoording van de subsidie en anderzijds uit elkaar lopende verwachtingen ten aanzien van de functie en rol van de stichting bij de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Het bemiddelingstraject heeft voldoende basis geboden om de relatie weer op te bouwen. Beide trajecten hebben veel ambtelijke capaciteit gekost (zowel vanuit Beleid als Financiën) dat ten koste is gegaan van het uitvoeren van andere werkzaamheden uit de kadernota.

De gemeente stuurt met inspanningsverplichtingen en niet met resultaatverplichtingen, alhoewel enkele instellingen aangeven dat de gemeente de uitvoering van de inspanningsverplichting toch behoorlijk resultaatgericht beoordeeld. Ook vinden enkele instellingen dat de gemeente niet alleen op de inhoud, maar ook te veel op hun bedrijfsvoering gericht is. De beleidsmedewerkers geven aan meer te willen sturen op de doelen en globale resultaten, ‘op het wat en niet op het hoe’. De gemeente wil instellingen niet afrekenen op aantallen activiteiten of bezoekers omdat er redenen zouden kunnen zijn waardoor deze niet gehaald worden. Maar als de gemeente signalen krijgt dat bij bepaalde activiteiten herhaaldelijk weinig deelname is, wil de gemeente dit mede in relatie met prijs/kwaliteit wel bespreekbaar kunnen maken.

Bij de meerdere kerninstellingen is de gemeente een kleine subsidiegever (b.v. 10-20% van het subsidiebedrag van het Drents Museum en Garage TDI). Alle kerninstellingen en een deel van de specifieke instellingen ontvangen ook subsidie van de Provincie Drenthe, de landelijke overheid en fondsen. De instellingen moeten ook aan de eisen van deze subsidiegevers voldoen. Dat maakt sturing van de gemeente op het totaal van een instelling lastig. In de praktijk blijkt wel dat de eisen elkaar niet echt bijten.

De gemeente voert meerdere rollen uit die allemaal nodig zijn in bepaalde fases of situaties (kadersteller, opdrachtgever, regisseur, partner, facilitator, subsidiegever, controleur). Alle kern- en specifieke instellingen zien de gemeente in de uitvoering van de regierol vooral als kadersteller, subsidiegever en controleur. Drie van de zes kerninstellingen en zeven van de negen specifieke instellingen zien de gemeente ook als partner. Over het algemeen vinden de instellingen dat de gemeente de laatste vier, vijf jaar, iets minder partner is geworden en meer opdrachtgever en subsidieverlener.

Overwegend alle geïnterviewde instellingen zouden graag zien dat de gemeente als regisseur meer de rol van aanjager en initiatiefnemer op zich neemt. De beleidsmedewerkers vinden dat de instellingen deels ook zelf de verantwoordelijkheid hebben om initiatieven te nemen en elkaar op te zoeken. De verwachtingen van elkaar lopen op onderdelen uiteen.

In de praktijk blijken de beleidsmedewerkers kunst en cultuur veel opgeslokt te worden door de waan van de dag (covid periode, de intensieve trajecten met de twee bovengenoemde instellingen). Inmiddels is het besluit genomen om per januari 2025 een parttime junior accounthouder in te zetten, ter ontlasting van de beide beleidsmedewerkers.

6 Subsidiesystematiek

De gemeente heeft bij de start bij deze beleidsperiode een ander subsidiestelsel ingericht. Het subsidiestelsel voor de kunst- en cultuurinstellingen kent vier subsidieregelingen/verordeningen: 1) de begroting kunst en cultuur: reguliere subsidie met meerjarenafspraken, 2) de subsidieregeling amateurverenigingen 2023, 3) subsidieregeling activiteiten kunst en cultuur 2023 en 4) de evenementenregeling. Met deze regelingen wil de gemeente meer kunnen sturen op de ambities en doelen van het beleid.

Bij de herijking van de subsidiesystematiek heeft de gemeente de volgende uitgangspunten gehanteerd: duidelijke en bestendige afspraken, flexibiliteit, liever complementair dan concurrerend, meer cultureel ondernemerschap.

Uit de documentenstudie en interviews blijkt dat de vorm van de meerjarenafspraken er per instelling verschillend uitzien. Bij enkele instellingen zijn deze door de gemeente vertaald in concrete inspanningsverplichtingen en bij andere in concrete prestatieafspraken. Met twee instellingen loop het nog traject om tot duidelijke afspraken te komen. Bij andere instellingen zijn de meerjarenafspraken door de instellingen zelf (in overleg met de gemeente) op hoofdlijnen geformuleerd in te leveren diensten, aanbod en of activiteiten. De meerjarenafspraken zijn voor de instelling zelf helder, maar de instellingen geven aan dat zij de meerjarenafspraken van de andere instellingen niet (allemaal) kennen en dat lastig te vinden. Hetzelfde geldt voor de kerntaken en domeingrenzen. Het is volgens de instellingen niet nodig om de domeingrenzen scherper af te bakenen, maar de functies van de instellingen zouden wel verhelderd moeten worden. Het niet kennen van elkaars meerjarenafspraken werkt concurrentiegevoelens enigszins in de hand. Over het algemeen vinden de instellingen dat zij wel complementair aan elkaar zijn omdat zij verschillende functies uitvoeren. Bij cultuureducatie wordt wel concurrentie ervaren.

Het overgrote deel van de specifieke instellingen geeft aan inderdaad meer ruimte voor vernieuwing en flexibiliteit te ervaren met de nieuwe subsidieregeling en de meerjarenafspraken. Sommige kerninstellingen voelen ruimte voor vernieuwing binnen de meerjarenafspraken en jaarplannen, anderen niet omdat er binnen de bestaande structurele subsidie volgens hen te weinig financiële ruimte is. Voor vernieuwing en aanvullende programmering doen de instellingen (en enkele specifieke voorzieningen) ook een beroep op andere subsidies van de gemeente en vooral op subsidie van externe financiers. Er ontstaan regelmatig discussies tussen de instellingen en de gemeente over of er al dan niet ruimte binnen de bestaande subsidie is voor nieuwe projecten. Dit leidt tot knelpunten. De amateurverenigingen die de enquête hebben ingevuld, geven aan goed overweg te kunnen met de subsidieregeling voor de amateurverenigingen.

De gemeente verwacht van de kerninstellingen dat zij cultureel ondernemerschap voeren. De vraag of dit uitgevoerd wordt, kan volmondig met ja beantwoord worden Alle kerninstellingen en een deel van de specifieke voorzieningen genereren inkomsten uit verhuur, subsidies (structureel en incidenteel) van de Provincie Drenthe, het Rijk en fondsen. Vier instellingen hebben hiervoor speciale medewerkers fondsenwerving in dienst. Dat wil niet zeggen dat dit voor alle instellingen de oplossing zou zijn, want voor de ene kunst- en cultuurdiscipline zijn er meer fondsen beschikbaar dan voor de andere discipline.

Ook Kunst aan de Vaart, IFA, CAMPIS, Stichting Muziekkamer Assen verkrijgen subsidies van de provincie en van fondsen. Fondsen die het meest genoemd worden zijn: het Fonds Podiumkunsten (FPK), FPK Festival, FPK Productie Podiumkunsten, FPK SKIP voor concerten op kleine en middelgrote podia, Landelijk Cultuur Fonds, Fonds Cultuurparticipatie (FCP), Landelijk Filmfonds, Mondriaanfonds. Ook komt er veel subsidie van private fondsen zoals Jenny Vrieling, Stichting Woudschoten, C&W de Boer, Beringer Hazewinkel, VSB-fonds, Dioraphte, Zabawas, De Vriendenloterij, Ondernemersfonds Assen OFA en vanuit sponsering van de Rabobank, Koninklijke Van Gorcum BV, Warenhuis Vanderveen. Specifieke instellingen genereren ook inkomsten van leden, contributie, vriendenclubs, donaties, businessclubs en dergelijke.

De Activiteitenregeling Kunst en Cultuur met subsidies voor incidentele activiteiten blijkt in 2021 en 2023 onderbenut te worden, dat wil zeggen dat het beschikbare plafond van €75.000,- niet bereikt is. In 2022 is er een grote variatie in de aanvragen geweest. In 2023 zijn er overwegend aanvragen gedaan en gehonoreerd voor muziekactiviteiten. In 2024 zijn er tot op heden maar enkele aanvragen gedaan. De

adviescommissie (voor de regelingen Evenementen en Activiteiten Kunst en Cultuur), vermoedt dat deze regeling onbekend is bij een groot deel van de amateurverenigingen en andere niet gesubsidieerde verenigingen of clubs. Een ander knelpunt is dat de drie aanvraagperiodes te ver uit elkaar liggen. De adviescommissie pleit daarom voor vier aanvraagperiodes: twee voor de zomer en twee na de zomer.

Ook in de evenementenregeling kunnen subsidies voor culturele evenementen aangevraagd worden. Uit de documentenstudie blijkt dat er door vier organisaties jaarlijks dezelfde aanvragen gedaan worden. Deze passen ook binnen de regeling Activiteiten Kunst en Cultuur en wellicht ook binnen de voorwaarden voor een specifieke instelling. De instellingen en de Adviescommissie evenementen en kunst en cultuur, geven in de interviews aan dat er grote knelpunten ervaren worden bij het aanvragen van vergunningen bij de Gemeente Assen. Het aantal benodigde velden dat ingevuld moet worden is bijvoorbeeld bij een aanvrager bij hetzelfde evenement verhoogd van 12 naar 54. De adviescommissie signaleert dat de regeling voor incidentele activiteiten kunst en cultuur en de evenementenregeling deels door elkaar lopen. De adviescommissie zou graag zien dat de regelingen in elkaar geschoven worden. Ook komt het incidenteel voor dat er meerdere evenementen op dezelfde datum georganiseerd worden. De adviescommissie zou graag meer controle op de planning zien, maar constateert dat deze taak niet ergens belegd is.

Er zijn aanvragen van organisaties binnengekomen die graag toegelaten willen worden als specifieke voorziening. En er is een aanvraag van een specifieke voorziening die graag een kerninstelling wil worden. Ook zijn er jaarlijks terugkerende evenementen van organisaties die wellicht als specifieke voorziening beoordeeld zouden kunnen worden. De gemeente heeft niet vastgelegd hoe zij hiermee om wil gaan. Het is nodig hier beleid op te ontwikkelen.

7 Samenwerking

De instellingen werken in de uitvoering veel samen met elkaar op project- en activiteitenniveau, vooral rondom cultuureducatie. De laatste drie jaar zijn de organisaties op instellingsniveau echter steeds meer los van elkaar gaan opereren. De samenwerking op instellingsniveau in het Culturele Hart is opgeheven. De meningen over de reden hiervoor verschillen. Ook de Covid 19 pandemie heeft een negatieve impact gehad op de samenwerking. Na de pandemie hebben de organisaties vooral ingezet op het weer op orde krijgen van de eigen instelling en het eigen aanbod. Hierdoor worden er geen gezamenlijke projecten meer georganiseerd en is de gezamenlijke fondsenwerving komen te vervallen. Een aantal instellingen heeft geprobeerd om een Platform Culturele Binnenstad op te zetten, maar dit is niet van de grond gekomen. De gemeente heeft getracht een soortgelijk overleg op te starten, maar de instellingen hebben volgens de gemeente aangegeven hier geen belangstelling voor te hebben (in die tijd). De gemeente heeft ingezet op het organiseren van een culturele netwerkborrel dat vooral door de specifieke voorzieningen gewaardeerd wordt. Er is in 2024 wel een initiatief ontstaan om gezamenlijk een cultuurnacht in Assen te organiseren. Dit plan wordt momenteel uitgewerkt door de instellingen.

De instellingen en voorzieningen geven in de interviews aan samenwerking op organisatieniveau wel belangrijk te vinden voor het realiseren van de ambities en doelen. De samenwerking moet dan wel gebaseerd zijn op gemeenschappelijke doelen en meerwaarde voor iedereen. De geïnterviewde instellingen pleiten voor het opnieuw instellen van structurele samenwerking op organisatieniveau. Zij willen zich inzetten op het gezamenlijk vertalen van de ambities en doelen naar een visie, doelen en prioriteiten en naar concrete samenhangende plannen en aanbod per ambitie. De instellingen hebben in de plenaire sessie bij het bespreken van de tussenresultaten van de evaluatie, aangegeven dat zij met elkaar een Bidbook Assen Culturele Hoofdstad van Europa 20233 willen uitwerken. De instellingen verwachten van de gemeente dat zij samen met hen een heldere visie uitwerkt, de procesregie op zich neemt en probeert de schotten binnen de beleidsterreinen te slechten.

8 Ambities en doelen

Dit hoofdstuk beschrijft de stand van met de ambities op hoofdlijnen. In de bijlagen staan uitgebreide analyses opgenomen.

8.1 Ambitie 1 Assen bruisende culturele hoofdstad

Deze ambitie is gericht op het versterken van het profiel van Assen als bruisende culturele hoofdstad. De gemeente wil het profiel versterken met spraakmakende activiteiten, projecten, voorstellingen en evenementen.

De gemeente heeft vooral ingezet op evenementen en op een aanvullend programma op de kop van de Vaart bij spraakmakende tentoonstellingen van het Drents Museum. De gemeente neemt deel aan het samenwerkingsverband “We The North” (gericht op innovatie en talentontwikkeling, zie bijlage 1) en heeft een stimuleringsbudget beschikbaar gesteld voor het ondersteunen van netwerken van culturele organisaties in verschillende disciplines. Garage TDI, CAMPIS en IFA nemen deel aan deze netwerken.
Er is ingezet op professionalisering van het Internationaal Filmfestival. De digitale agenda “Dit is Assen” is opgezet, waarin de instellingen hun activiteiten plaatsen. Er is een onderzoeksopdracht opgesteld voor een inventarisatie van noodzaak en mogelijkheden voor werkplaatsen, broedplaatsen en expositieruimtes.

Het heeft aangegeven een eigen Stadscollectie Beeldende Kunst te willen aanleggen en deze in een reizende tentoonstelling in gebouwen, instellingen en in wijken te willen exposeren. Het idee is om hiervoor een begeleidingscommissie in te zetten die jaarlijks een kunststuk/schilderij aanschaft. Vanuit de beleidsafdeling wordt aangegeven dat deze taak zich lastig verhoudt tot het beleidswerk. De gemeente neemt museale taken op zich die moeilijk uit te voeren zijn en veel personele capaciteit kosten. Daarbij zijn kosten voor verzekering van een rondreizende expositie fors. Het College zal zich opnieuw moeten beraden op de Stadscollectie.

Uit de enquêtes en interviews blijkt dat de respondenten vinden dat Assen nog niet echt, maar deels een culturele hoofdstad is, en dat er veel meer uitgehaald zou kunnen worden. Van het inwonerpanel geeft 75% aan dat een gevarieerd aanbod nodig is voor de aantrekkelijkheid van Assen, maar de stellingen “het aanbod van kunst en cultuur in Assen is vernieuwend” en “Assen is een bruisende culturele hoofdstad”, scoorden laag in bevestiging: respectievelijk 27% en 28%.

De geïnterviewde instellingen en voorzieningen geven aan dat er voldoende infrastructuur is en er gezamenlijk best meer jaarlijkse spraakmakende en bruisende evenementen en activiteiten georganiseerd kunnen worden. De grote tentoonstellingen van het Drents Museum met een randprogramma aan de kop van De Vaart en de grote premières in De Nieuw Kolk dragen daar wel bij aan de bruisende, culturele hoofdstad, maar Assen is niet veel bijzonderder dan bijvoorbeeld Emmen, volgens de geïnterviewde respondenten. Deels heeft dit bij de instellingen er mee te maken dat zij het gevoel hebben dat de Gemeente Emmen ‘er veel meer voor gaat’ en veel meer trots uitstraalt op haar kunst en cultuur, dan het bestuur van Assen. Deels zou dit bij inwoners veroorzaakt kunnen worden doordat zij vooral het aanbod van het Drents Museum en De Nieuwe Kolk zien en het aanbod van de andere instellingen niet of onvoldoende kennen.

In 2021 is er input van Kunst en Cultuurinstellingen gegeven bij de ontwikkeling van het stedelijk profiel van het Merk Assen. Het Merk Assen gaat over afstemming tussen stadsmarketing, de binnenstadvisie en de cultuurvisie. In de praktijk blijkt kunst en cultuur niet goed opgenomen in het Merk Assen. Er is geen banier voor Kunst en Cultuur. In de “Asser Ambitie Agenda” wordt Kunst en Cultuur niet vermeld en ook in de jaarplannen van Vaart in Assen komt Kunst en Cultuur (met uitzondering van het Preuvenement) niet voor. Zie ook Ambitie 4.

De instellingen vragen om een visie van het politiek bestuur en de beleidsmedewerkers. Zij zouden met elkaar willen brainstormen: hoe ziet de culturele hoofdstad eruit? Wat houdt dat in? Wat als we culturele hoofdstad van Europa of Nederland zouden zijn, wat zouden we dan bieden? Wat doen we gezamenlijk en wie doet daarin wat, vanuit welke rol? De instellingen geven ook aan dat er lef van de gemeente nodig is, bijvoorbeeld voor de nieuwe entree van het Drents Museum. Van het politiek bestuur van de gemeente wordt verwacht dat zij deze ambitie ook uitstraalt naar buiten toe en laat zien dat ze trots is op de culturele instellingen en het aanbod.

Garage TDI-, het ICO en Podium Zuidhaege voorzien deels in de vraag naar broedplaatsen. Er is meer nodig volgens de instellingen. De Onderzoeksopdracht hiernaar, zal uitwijzen welke behoefte en mogelijkheden er zijn.

8.2 Ambitie 2 kinderen en jongeren groeien op met cultuur

Het gaat voor dit onderzoek te ver om te toetsen of het aanbod in Assen rijk gevarieerd is en hoe de vraag en het aanbod zich tot elkaar verhouden. Dat zou een onderzoek op zich zijn. Het aanbod waar de gemeente en instellingen op inzetten is vooral gericht op cultuureducatie en talentontwikkeling. Daarnaast heeft de gemeente DNK gevraagd om een nieuw aanbod voor jeugd 0-18 jaar te organiseren, gericht op kennismaking met taal, techniek, cultuur en digitale vaardigheden. Dit heeft in 2023 geresulteerd in DNK Next en dit wordt inmiddels structureel gefinancierd.

Deze ambitie wordt vooral uitgevoerd met cultuureducatie en talentontwikkeling. Het onderwijs is de centrale spil in de cultuureducatie. Basisscholen en de onderbouw van het VO zijn verplicht om cultuureducatie te bieden. Het ICO heeft de rol en functie om samen met de cultuur coördinatoren van het onderwijs een cultuurmenu op te stellen. Hierin is het aanbod van de instellingen opgenomen. De scholen kunnen uit het aanbod kiezen. Scholen hebben naast het cultuurmenu ook een deel vrije ruimte waarvoor zij met kunst- en cultuurinstellingen kunnen inhuren. De bovenbouw van het VO is verplicht om het vak culturele en kunstzinnige vorming aan te bieden. Zij kunnen zelf bepalen hoe zij dit invullen en met wie.

Alle zes kerninstellingen en de specifieke instellingen CAMPIS, Kunst aan de Vaart en IFA bieden cultuureducatie, waarbij IFA specifiek gericht is op filmeducatie. Cultuureducatie is voor alle kerninstellingen en enkele specifieke voorzieningen belangrijk. Enerzijds om inwoners op jonge leeftijd kennis te laten maken met de instelling en aan publieks- of ledenbinding te kunnen doen. Anderzijds om aan de eisen van de (meerdere) opdracht- en subsidiegevers te voldoen en voor een aanvulling op het eigen bestaande aanbod, of om extra financiële middelen te verkrijgen. Er is sprake van een rijk aanbod, van veel organisaties, waarbij het totaaloverzicht en de samenhang ontbreekt. In de interviews blijkt dat dit in de praktijk tot gevoelens van concurrentie of wrevel leidt. In het plenaire overleg waarin de uitkomsten van de interviews van de tussenevaluatie besproken zijn, hebben de instellingen en voorzieningen aangegeven een inventarisatie te willen maken van het afzonderlijke aanbod van alle instellingen.

Er is geen afstemming tussen de beleidsterreinen onderwijs en kunst en cultuur en tussen kunst en cultuur met de scholen. Het is niet duidelijk of het onderwijs en de gemeente overeenkomstige belangen hebben met betrekking tot cultuureducatie. De gemeente heeft in 2021 als extra doel gesteld om de doorstroom van binnenschoolse cultuureducatie naar buitenschoolse cultuureducatie, -participatie en talentontwikkeling te bevorderen. Dit doel is nog niet vastgelegd in een opdracht of jaarplan voor/van het ICO en bij de andere instellingen. Om de doorstroom te vergemakkelijken heeft de gemeente Vaart Welzijn de opdracht gegeven om buitenschoolse activiteiten (cultuurparticipatie) te organiseren. In de tussenevaluatie blijkt dat het voor de gemeente en het ICO lastig is om inzicht te krijgen in of er sprake is van doorstroom, hoe dit gebeurt, waarnaartoe en in welke mate. Podium Zuidhaege geeft aan dat er geen aantoonbare doorstroom is vanuit de cultuureducatie in scholen naar de kunstprofessionals die bij haar ruimte huren. Er is geen zicht op eventuele doorstroom naar vrijgevestigde kunst- en cultuuraanbieders. De naschoolse educatie en cultuurparticipatie worden door meerdere instellingen zonder samenhang aangeboden. Het is niet duidelijk hoe de aanbieders zich tot elkaar verhouden.

Van de 47 leden van het jongerenpanel geeft 19% aan dat zij nadat zij kennis hadden gemaakt met kunst en cultuur in school, zelf vormen van kunst en cultuur zijn gaan beoefenen. Zij doen vooral aan tekenen en schilderen, digitale en mediakunst, gaming en digitale sporten, muziek en fotografie of videografie.

Talentontwikkeling wordt vooral geboden door Garage TDI in de jeugdtheaterschool voor kinderen en tieners, in de vooropleiding theater voor MBO en HBO, de professionals voor kunsteducatie in Podium Zuihage en in DAF en Kunstbende van het ICO. De landelijke theorie gaat uit van een vier fasenmodel: 1) kennismaking, 2) nadere verkenning, 3) verdieping, 4) professionalisering. In Assen is deze gestructureerde aanpak van cultuureducatie in fase 1 en 2 en doorstroom naar talentontwikkeling in fase 3 en 4 nog niet als zodanig in onderling verband georganiseerd.

8.3 Ambitie 3 Kunst en cultuur voor iedereen

Het is in deze tussenevaluatie niet aan de orde om te bekijken of vraag en aanbod met elkaar in overeenstemming zijn en hoeveel inwoners bereikt worden en participeren in kunst en cultuur. Dat is een groot onderzoek op zich. Wel zijn er signalen dat er bij sommige activiteiten of evenementen sprake is van weinig publiek of deelname. De gemeente zou dit met de betreffende instellingen/voorzieningen bespreekbaar kunnen maken en zich oriënteren op de verhouding van financiële input in relatie tot de deelname.

De gemeente heeft het hiaat in de basisinfrastructuur met betrekking tot beeldende kunst opgelost. CAMPIS met expositieruimte en tentoonstellingen is gevestigd in het centrum. Het Drents Museum wordt met ingang van 2022 door de gemeente gesubsidieerd en heeft de inspanningsverplichting om het museum op bepaalde tijden gratis toegankelijk te maken voor inwoners (zie ook bijlage ambitie 3). De gemeente heeft ingezet op de aanpak laaggeletterdheid, dat geresulteerd heeft in ABOS VO Light en deelgenomen aan het project ITI voor inclusie en eenzaamheid. Ook is er ondersteuning geboden aan de realisatie van het Moluks Kunstwerk.

Alle kerninstellingen en enkele specifieke instellingen hebben een aanbod voor specifieke doelgroepen. De Cultuurcoach is ingezet om de verbinding te leggen tussen de wijkbewoners en het stedelijke culturele aanbod. De basisinfrastructuur is dekkend, met uitzondering van een aanbod voor jongeren volgens de respondenten. Het aanbod wordt zowel stedelijk als in wijken en zowel binnen als buiten de instelling aangeboden. Van de respondenten van het inwonerpanel geeft 40% aan er meer culturele activiteiten in de wijken georganiseerd moeten worden en 66% geeft daarbij aan dan ook misschien mee te doen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de enquête vooral door mensen van 55 jaar en ouder is ingevuld met een zwaartepunt op 65+. De beleidsmedewerkers geven aan dat er geen financiële ruimte is voor kunst- en cultuuractiviteiten in de wijken binnen de begroting en ook niet binnen de begrotingen van de wijkaanpak en wijkplannen.

Nagenoeg alle respondenten vinden dat er in Assen genoeg podia zijn, met uitzondering van podia voor jongeren en podia voor optredens van Big Bands. Voor Big Bands is alleen Podium Zuidhaege geschikt. Alle geïnterviewde respondenten en het overgrote deel van de geënquêteerde respondenten vinden dat er een nieuw podium in De Gouverneurstuin moet komen, al dan niet vast of mobiel, voor kleine voorstellingen.

Met het jeugd- en volwassen sport en cultuurfonds biedt de gemeente inwoners met een krappe portemonnee de mogelijkheid om deel te nemen aan kunst en cultuur. Bij de jeugd is respectievelijk in 2021, 2022 en 2023 13%, 16,5% en 19% van de totaalaanvragen gedaan voor cultuuractiviteiten. Bij volwassen is 23% van de aanvragen in 2023 gedaan voor cultuuractiviteiten. Er doen drie keer zoveel meisjes dan jongens mee aan kunst en cultuur met een overgrote belangstelling voor dans, vervolgens op grote afstand muziek, nieuwe media, theater en drama.

In 2022 heeft de gemeente sport- en cultuurvouchers ingevoerd (vanuit de corona herstelagenda) om volwassenen met een laag inkomen in staat te stellen om deel te nemen aan sport en cultuur. De inwoners die ervoor in aanmerking komen kunnen €150,- per persoon besteden aan sport of cultuur. Vanuit het beleidsveld kunst en cultuur is erop ingezet om deze regeling ook voor culturele activiteiten in te zetten. Er zijn 1183 vouchers voor sport aangevraagd en 792 voor cultuur. Mensen hebben de vouchers vooral besteed aan De Bonte Wever, het Drents Museum en DNK. Omdat de regeling in de praktijk te ingewikkeld is gebleken, is de regeling vervangen door de regeling Volwassenenfonds Sport en Cultuur voor mensen met een laag inkomen. In 2023 hebben 808 inwoners gebruik gemaakt van dit fonds, waarvan 222 voor cultuur en 585 voor sport. Vaart Welzijn zet intermediairs in om te helpen bij de aanvraag.

Het is onduidelijk of er genoeg faciliteiten voor jonge kunstenaars zijn. In de onderzoeksopdracht voor broedplaatsen, werkplaatsen en expositieruimte, zou nader onderzocht kunnen worden waaruit het hiaat voor jongeren nog bestaat. Hierbij kan aangehaakt worden bij de uitgezette opdracht voor de verkenning van fysieke mogelijkheden voor een jongerencentrum.

Dreigende bezuinigingen van het Rijk op de kunst en cultuursector kan een negatieve invloed hebben op het beschikbare aanbod en de betaalbaarheid daarvan. Daarmee kan het realiseren van deze ambitie in gevaar komen.

8.4 Ambitie 4 met kunst en cultuur meer bereiken

In de kadernota staat dat de gemeente het kunst en cultuurbeleid meer wil verbinden met andere beleidsterreinen. *"Te denken valt aan armoedebeleid, welzijn, ouderen, leefbaarheid, jeugdbeleid, stadsontwikkeling, binnenstadbeleid, economie, vestigingsbeleid en het stimuleren van creatieve bedrijven."* De intentie is om hiervoor binnen de gemeente meer en beter te gaan samenwerken.

Vanuit het beleidsveld kunst en cultuur is deelgenomen aan de ontwikkeling van het jongerenbeleid. Vanuit de SPUK-uitkering jongerenbeleid is in overleg tussen beide beleidsvelden, is een deel van de kunst- en cultuurinstellingen gesubsidieerd.

Er zijn binnen de gemeente in de beleidsnota's verbindingen gelegd tussen Kunst en Cultuur en het Erfgoedbeleid en met de "Economische Agenda". In de "Asser Ambitie Agenda", het "Stadsmarketingplan" en de "Agenda en actieplan vrijetijdseconomie", worden de betekenis en de mogelijke bijdragen van de kunst en cultuursector verder niet uitgewerkt. De kunst en cultuursector is vertegenwoordigd in deelname aan Vaart in Assen, maar het onderwerp kunst en cultuur komt niet terug in de jaarlijkse uitvoeringsplannen van VIA en is het afgelopen jaar niet geagendeerd. VIA is vooral gericht op de binnenstad, terwijl de Kunst en Cultuursector veel breder georganiseerd is.

Er zijn verschillende landelijke onderzoeken[12] uitgevoerd waarin is gebleken dat de kunst- en cultuursector, de lokale economie en het vestigingsklimaat elkaar zeer positief kunnen beïnvloeden. Ook het onderzoek van het Drents Museum naar de economische spin-off van haar tentoonstellingen voor de binnenstad en de Assense economie laat zien dat deze erg hoog is. Daarom is het belangrijk om in gezamenlijkheid tussen de afdeling economie, de beleidsmedewerkers kunst en cultuur en instellingen, verder uit te werken hoe de impact van kunst en cultuur op de economie, de binnenstad en vrijetijdssector doelbewust vergroot kan worden en welke inzet dit vraagt van de gemeente en de kunst en cultuursector. Ook is het belangrijk om te bezien hoe de positie van de Kunst- en cultuursector binnen Vaart in Assen versterkt kan worden, of dat er een ander methode is om de sector beter te kunnen laten aansluiten en benutten. Zeker ook bij de vrijetijdseconomie en de bruisende studentenstad.

In de wijkplannen en het Sociaal Domein is er meer aandacht voor cultuur, om dit als middel in te zetten voor georganiseerde ontmoeting, om verhalen op te halen en wijkbewoners samen activiteiten te laten ondernemen. Specifiek het wijkplan van De Lariks benoemt vijf thema's die bijdragen aan het ontmoeten en verbinden van inwoners door de inzet van kunst en cultuur. De gemeente zet in op de cultuurcoach als verbinder tussen wijkbewoners en cultuur in de wijk en het centrum en wil onderzoeken of Welzijn op recept uitgebreid kan worden met Cultuur op Recept.

De gemeente heeft een intern actieonderzoek gehouden naar de methodes voor interne afstemming en samenwerking tussen Kunst en cultuur, De Sociale Stad en GALA. Een volgende stap is te bekijken hoe het Kunst en Cultuurbeleid en de kunst- en cultuurinstellingen hierop kunnen aansluiten. Ook de instellingen hebben aangegeven hier behoefte aan te hebben. Waar liggen de uitdagingen van de gemeente op de korte en lange termijn en hoe kan kunst en cultuur hieraan bijdragen? Kunnen we elkaar niet meer versterken? In de praktijk worden reeds enkele projecten uitgevoerd tussen kunst en cultuurinstellingen en Vaart Welzijn en door DNK en huisartsen. Deze kunnen als voorbeeld dienen.

[1] "Onderzoek naar Multiplierеffecten en pay off effecten in de culturele en creatieve sector", uitgesplitst in economische en gezondheidseffecten, uitgevoerd door Dialogic, 2023, in opdracht van het Ministerie van OCenW.
[2] "De bijdrage van cultuur en media aan de Nederlandse economie", CBS 2021.

9 Financiën

Er wordt zowel vanuit de begroting kunst en cultuur als vanuit andere regelingen voorzien in financiering van de kunst- en cultuurinstellingen en voorzieningen. Met de kerninstellingen en specifieke voorzieningen zijn afspraken voor vier jaar gemaakt. De overige middelen komen uit andere (tijdelijke) regelingen. Vanuit de gemeente zijn onderstaande bedragen aangeleverd.

Begroting Kunst en cultuur

Begrotingssubsidie Kerninstellingen (inclusief Art of Wonder Garage TDI €205.238,-)	11.028.483	2024
Begrotingssubsidie Specifieke Voorzieningen (inclusief Stadscollectie €40.000,- en We the North €51.500,-)	362.285	2024
Regeling Amateurkunst verenigingen en stichtingen	50.000	Per jaar (2021 t/m 2024)
Regeling incidentele activiteiten kunst en cultuur	75.000	Per jaar (2021 t/m 2024)
Reserve beeldende kunst en vormgeving	114.000	

Inzet overige middelen

SPUK-uitkering jongerenimpuls voor K&C instellingen	196.500	2024. Regeling loopt t/m 31-12-25
Cultuurcoach Brede Combinatieregeling BCR	25.000	2024. Regeling loopt t/m 31-12-25
Cultuurcoach GALA	60.000	2024. Regeling loopt t/m 31-12-25
Cultuurcoach Kunst en Cultuur	40.000	2024. Regeling loopt t/m 31-12-25
IDO	66.000	2024. Regeling loopt t/m 31-12-27
Budget broedplaatsontwikkeling door Provincie Drenthe beschikbaar gesteld	200.000	Nog niet besteed
Jeugd Sport en Cultuurfonds	2021, 2022 en 2023 respectievelijk €20.708,75 – 32.202,03 – 49.205,16	

Knelpunten
Er zijn een aantal instellingen die zowel door de Gemeente Assen als door de Provincie Drenthe of een fonds gefinancierd worden voor hetzelfde project. Een exacte inventarisatie heeft binnen de tussenevaluatie niet kunnen plaatsvinden omdat de bedragen niet voorhanden zijn. Het is belangrijk dat de gemeente hier zicht op houdt, mede in relatie met de door de provincie per 2025 doorgevoerde wijzigingen in haar financiële verdeling van de middelen voor kunst en en de door het Rijk door te voeren kortingen op fondsen en de btw-verhoging. Tijdige bijsturing is hiervoor nodig.

Met de kerninstellingen spelen discussies over het ontwikkelen van nieuwe activiteiten of projecten en of dit binnen of buiten de reguliere subsidie valt. Er is verschil van mening tussen de gemeente en enkele kerninstellingen over de ruimte voor vernieuwing binnen de huidige begrotingssubsidies van deze instellingen. Omdat het niet altijd helder is welke verdeling er binnen de budgetten gemaakt is, blijft deze discussie bestaan.

Het wordt duidelijk dat er een flexibel budget mist voor doorontwikkeling van het kunst en cultuurbeleid met een bijbehorende regeling. Er is geen regeling om nieuwe interessante initiatieven (van nieuwe partijen) voor projecten, die ertoe doen, te kunnen honoreren (die niet passen in het evenementenbeleid en de regeling activiteiten kunst en cultuur).

10 Ontwikkelingen

Er zijn ontwikkelen gaande of aanstaande die van invloed zijn op het kunst en cultuurbeleid van de gemeente. Zie de bijlage voor de uitgebreide versie. Deze ontwikkelingen zijn de context of zouden de context moeten zijn voor de doorontwikkeling van het kunst- en cultuurbeleid van Assen. Het is belangrijk hier het gesprek over aan te gaan en te onderzoeken waar de bedreigingen en kansen liggen.

De belangrijkste ontwikkelingen zijn de kabinetsplannen voor bezuinigingen op cultuur, de andere verdeling van subsidies van de provincie (ook voor instellingen in Assen) en de Fair Practice Code waarmee instellingen reële tarieven aan kunstenaars en medewerkers moeten betalen. Dit heeft gevolgen voor zowel de instellingen als voor het kunst en cultuurbeleid van de gemeente.

De gemeente is benaderd door kunst- en cultuuraanbieders die een beroep willen doen op de subsidieregeling voor specifieke voorzieningen. Het proces rondom het TT-museum loopt nog, evenals het onderzoek naar mogelijke gecombineerde huisvesting voor Garage TDI, de Peergroup en Wabi Sabi. Ook loopt de opdracht nog om te onderzoeken of er meer werkplaatsen, broedplaatsen en expositieruimte nodig is, vooral voor jongeren. Besluitvorming is voorzien in het najaar 2025.

Het feit dat Assen een studentenstad wil zijn en wil investeren in studentenwoningen, betekent dat er een nieuwe doelgroep ontstaat die om een passend aanbod van kunst en cultuur zal vragen. Deze nieuwe doelgroep en bijpassend aanbod kunnen bijdragen de ambitie bruisende en culturele hoofdstad en aan de “Asser Ambitie Agenda” voor het onderdeel bruisende studentenstad, versterken van de leefbaarheid en de brede welvaart.

Bijlage 1. Analyse Ambitie 1 - Spraakmakende provinciehoofdstad van Drenthe

Deze ambitie is gericht op het versterken van het profiel van Assen als culturele hoofdstad van Drenthe. Bij de ambitie zijn vijf doelen/speerpunten genoemd. Deze zijn:

1. Versterken van het profiel als provinciehoofdstad met spraakmakende activiteiten, projecten, voorstellingen en evenementen.
2. Ruimte voor vernieuwing.
3. Werkplaatsen, broedplaatsen en expositieruimte.
4. Deelname in We the North.
5. Verbeteren communicatie en marketing.

1. Culturele hoofdstad

De gemeente zet om culturele hoofdstad te zijn, vooral in op haar evenementen. Vaart in Assen heeft de opdracht om jaarlijks vijf grote evenementen te organiseren. Eén daarvan is gericht op Kunst en Cultuur: Het Preuvenement. De laatste jaren heeft VIA op vraag van de gemeente bij Koningsnacht ook een programma specifiek voor jongeren georganiseerd. Verder heeft VIA de opdracht om bij spraakmakende tentoonstellingen van het Drents Museum een randprogramma te verzorgen aan de kop van de Vaart en in de binnenstad. Op deze manier versterken kunst en cultuurinstellingen en ondernemers in de binnenstad elkaar en wordt het profiel van Assen als culturele provinciehoofdstad versterkt.

Een aantal jaarlijks terugkerende kleinere evenementen zijn in deze beleidsperiode overgeheveld van incidentele evenementen uit de evenementenregeling naar specifieke voorzieningen (met een subsidieperiode van vier jaar). Het betreft IFA Internationaal Filmfestival Assen, Blues Festival, Art of Wonder en Kunst aan de Vaart. De gemeente heeft een Street art festival geïnitieerd dat geresulteerd heeft in vier muurschilderingen en er is onder andere ingezet op ondersteuning bij het Moluks kunstwerk.

Uit het documentenonderzoek blijkt dat deze ambitie in het bestuursakkoord genoemd wordt, maar verder nergens concreet uitgewerkt wordt. In de binnenstadvisie wordt vermeld dat kunst en cultuur belangrijk is voor verrijking van de binnenstad. De visie op deze ambitie is niet uitgewerkt in de Economische agenda en de deelplannen die daaruit voortkomen. In de jaarlijkse uitvoeringsplannen van VIA is deze ambitie niet verder uitgewerkt in concrete evenementen of acties. Dit onderwerp is het afgelopen jaar niet tot weinig geagendeerd bij VIA. Er is geen banier “Assen Culturele Hoofdstad”. Kunst en cultuur voor iedereen en in de wijken (ambitie 2) komt wel meer terug in de bestuurlijke documenten.

Visie respondenten

Uit de enquêtes en interviews blijkt dat de respondenten vinden dat Assen deels een bruisende cultuurhoofdstad is. Vooral het Drents Museum draagt daar wel aan bij en heeft een grote spin-off voor heel Assen en het DNK heeft ook belangrijke theaterpremières, maar Assen is niet bruisender of vernieuwender dan Emmen volgens de respondenten. Dit zou enigszins veroorzaakt kunnen worden doordat het aanbod van de andere instellingen weliswaar zichtbaar is voor de eigen doelgroep, maar minder zichtbaar is voor alle respondenten en inwoners.

Er is nog veel meer mogelijk volgens de geïnterviewde instellingen. Er kunnen spraakmakende en bruisende jaarlijks terugkerende activiteiten of festivals georganiseerd worden, waarin *alle* kunst- en cultuurinstellingen, voorzieningen en ook verenigingen een rol kunnen hebben. De infrastructuur is er, maar er is sturing op nodig. De instellingen vragen om een visie van het politiek bestuur en de beleidsmedewerkers. Zij zouden met elkaar willen brainstormen: hoe ziet de culturele hoofdstad eruit? Wat houdt dat in? Wat als we culturele hoofdstad van Europa of Nederland zouden zijn, wat zouden we dan bieden? Wat doen we gezamenlijk en wie doet daarin wat, vanuit welke rol? De instellingen geven ook aan dat er lef van de gemeente nodig is, bijvoorbeeld voor de nieuwe entree van het Drents Museum. Van de gemeente wordt verwacht dat zij deze ambitie ook uitstraalt naar buiten toe en laat zien dat ze trots is op de culturele instellingen en het aanbod.

2. Ruimte voor vernieuwing
Met de nieuwe subsidieregelingen en een meerjarenbegroting voor vier jaar voor de kern- en specifieke instellingen, ontstaat er meer ruimte voor doorontwikkeling van de organisatie van de instellingen en vernieuwing van het aanbod. Met de nieuwe subsidieregeling 'Activiteiten Kunst en Cultuur Gemeente Assen 2023', kunnen professionele, semiprofessionele en amateurverenigingen subsidie aanvragen voor het organiseren van incidentele kunst- en cultuuractiviteiten, zodat zij ook een uitbreiding van hun aanbod en een flexibeler aanbod kunnen organiseren.

De gemeente heeft in 2021 deelbeleid opgesteld voor beeldende kunst en vormgeving. De onderhoudsbudgetten voor kunst zijn geactualiseerd. Er is vastgesteld dat er 1% van bouwbudgetten aan nieuwe kunst besteed moet worden. Deze regeling is nog niet in uitvoering gebracht, door gebrek aan ambtelijke capaciteit in uren. In 2022 is CAMPIS als nieuw podium voor hedendaagse kunst opgestart met een decentralisatie uitkering van het Rijk. De gemeente zal eind 2024 moeten besluiten of zij CAMPIS structurele subsidie voor vier jaar wil toezeggen, of bij de verlenging van het huidige beleid nog wil verlengen met twee jaar incidentele subsidie.

Het College heeft aangegeven een eigen Stadscollectie Beeldende Kunst te willen aanleggen en deze te willen exposeren in een reizende tentoonstelling in gebouwen, instellingen en in wijken. Het idee is om hiervoor een begeleidingscommissie in te zetten die jaarlijks een kunststuk/schilderij aanschaft. Vanuit de beleidsafdeling wordt aangegeven dat deze taak zich lastig verenigt met het beleidswerk. De gemeente neemt museale taken op zich die moeilijk uit te voeren zijn en veel personele capaciteit kosten. Daarbij zijn kosten voor verzekering van een rondreizende expositie fors. Het College zal zich opnieuw moeten beraden over de Stadscollectie.

Er is een aanvraag gedaan bij de Gemeente Assen en de Provincie Drenthe voor een eenmalige subsidie voor een TT-museum. Het College heeft €1mln beschikbaar gesteld voor de realisatie van een TT Museum (onder voorbehoud besluit raad). Er zijn een aantal voorwaarden verbonden aan deze bijdrage, o.a. dat de provincie en/of ander sponsoren/fondsen het overige bedrag op tafel leggen. De uitkomst is momenteel nog niet helder. Afhankelijk van de ontwikkelingen van het TT Museum, vindt nadere besluitvorming plaatst.

3. Werkplaatsen, broedplaatsen, expositieruimten
Er zijn een aantal broedplaatsen: DAF Digital Art Factory van het ICO, Studio Z van Podium Zuidhaege en de vooropleiding van Garage TDI kan deels gezien worden als een broedplaats voor talentontwikkeling. In het beleidskader staat dat er behoefte is aan meer (gemeenschappelijke) ruimtes als broedplaats voor nieuw talent; plekken om te experimenteren en grenzen te verleggen; ook voor nieuwe (digitale) disciplines in de creatieve industrie. De gemeente heeft tot doel gesteld om te verkennen of er mogelijkheden zijn of vastgoed uit de eigen portefeuille hierbij ingezet kan worden en om samen met vastgoedeigenaren te verkennen welke mogelijkheden zij zien voor tijdelijke oplossingen. Door gebrek aan ambtelijke capaciteit bij Kunst en Cultuur is dit onderwerp nog niet opgepakt. Er is een opdrachtomschrijving opgesteld om deze inventarisatie te maken, deze wordt weggezet bij een extern bureau.

In de interviews is aangegeven dat er vooral behoefte is aan werkplaatsen/ateliers voor kunstenaars en expositieruimte voor jonge beeldende kunstenaars. Het ICO, Vaart Welzijn en jongeren in Assen die meegedaan hebben aan het traject Beleid voor en door Jongeren, geven aan dat er een ontmoetingsruimte voor jeugd nodig is, waar ook vormen van kunst en cultuur bedreven kunnen worden.

4. We The North
Nederland is verdeeld in 15 cultuurregio's. We The North is de cultuurregio van het noorden en een samenwerking van de Provincies Friesland, Groningen, Drenthe en de steden Leeuwarden, Groningen, Assen en Emmen. We the North draait om het stimuleren van interregionale samenwerking en talentontwikkeling via netwerken van culturele instellingen. De overheden bundelen krachten en stellen

een stimuleringsbudget ter beschikking dat een plus vormt op de reguliere cultuurbudgetten. Daarnaast voeren zij een lobby voor de versterking van de culturele sector in het noorden.

We The North ondersteunt netwerken van culturele organisaties in verschillende disciplines. Hier nemen ook door de gemeente Assen gesubsidieerde organisaties aan deel: Garage TDI in het netwerk voor podiumkunst Station Noord, CAMPIS in het netwerk voor beeldende kunst de Noordenaars en IFA in het filmnetwerk Filmpact. Deze organisaties versterken via We the North hun netwerk, kennisdeling, zichtbaarheid/podium en de kansen voor talentontwikkeling van makers.

Binnen de netwerken volgen de deelnemers workshops en masterclasses en voeren zij activiteiten en optredens binnen de eigen en andere gemeentes uit. De landelijke financiering vervalt per 2025. Een evaluatie[3] van We The North heeft een aantal positieve ontwikkelingen laten zien en doet voorstellen voor financiering. De betrokken overheden hebben besloten de financiering in 2025 voort te zetten.

5. Communicatie en marketing

In 2021 is er input van Kunst en Cultuurinstellingen gegeven bij de ontwikkeling van het stedelijk profiel van het Merk Assen. Het Merk Assen gaat over afstemming tussen stadsmarketing, de binnenstadvisie en de cultuurvisie. In de praktijk blijkt kunst en cultuur niet goed opgenomen in het Merk Assen. Er is geen banier voor Kunst en Cultuur. In de “Asser Ambitie Agenda” wordt Kunst en Cultuur niet vermeld en ook in de jaarplannen van Vaart in Assen komt Kunst en Cultuur (met uitzondering van het Preuvenement) niet voor. Zie ook Ambitie 4.

In de digitale agenda van “Dit is Assen” kunnen de kunst- en cultuurinstellingen hun evenementen, activiteiten en voorstellingen en dergelijke vermelden. Dit gebeurt ook vanuit de individuele instellingen. Er is geen sprake van gezamenlijke communicatie en marketing van de kunst- en cultuurinstellingen, gericht op doelgroepen zoals leeftijdsgroepen of belangstelling. Wel leggen instellingen soms folders van elkaar bij de publieksbalie of informatietafels. In de tussenevaluatie in de plenaire sessie hebben de instellingen en voorzieningen aangegeven dat er voor inwoners geen totaaloverzicht is van kunst en cultuur om te bezoeken en voor de mogelijkheden voor cultuurparticipatie en -beoefening.

[3] Evaluatierapportage We The North “Samen sterker door Samenspel”, Thomas van Dalen, oktober 2023

Bijlage 2. Analyse Ambitie 2 - Kinderen en jongeren groeien op met cultuur

Het behouden en verder ontwikkelen van Assens culturele aanbod voor opgroeiende kinderen en jongeren. Doelen/speerpunten hierbij zijn:

1. Een rijk gevarieerd aanbod voor kinderen en jongeren, op school en daarbuiten.
2. Talentontwikkeling: Kinderen al op jonge leeftijd kansen geven zich te ontwikkelen.
3. Talentontwikkeling: tot stand brengen van een passend aanbod voor jongeren, in overleg met jongeren.
4. Meer kinderen stromen door van culturele activiteiten/kennismaking in school, naar culturele activiteiten buiten schooltijd (zoals cursussen en muzieklessen). Toegevoegd doel in het Uitvoeringsplan 2021.
5. Voorkomen van dubbelingen in het aanbod en efficiënter inzetten van financiële middelen. Toegevoegd doel in het Uitvoeringsplan 2021.

1. Rijk gevarieerd aanbod
Het gaat voor dit onderzoek te ver om te toetsen of het aanbod in Assen rijk gevarieerd is en hoe de vraag en het aanbod zich tot elkaar verhouden. Dat zou een onderzoek op zich zijn. Het aanbod waar de gemeente en instellingen op inzetten is vooral gericht op cultuureducatie, kunsteducatie en talentontwikkeling. Daarnaast heeft de gemeente DNK gevraagd om een nieuw aanbod voor jeugd 0-18 jaar te organiseren, gericht op kennismaking met taal, techniek, cultuur en digitale vaardigheden. Dit heeft in 2023 geresulteerd in DNK Next en dit wordt inmiddels structureel gefinancierd. Ook is er ingezet op de aanpak van laaggeletterdheid onder jongeren, dat geresulteerd heeft in ABOS VO light.

2. Cultuureducatie, kunsteducatie en talentontwikkeling
Er is veel aanbod Kunst- en Cultuurontwikkeling. Alle zes kerninstellingen en de specifieke instellingen CAMPIS, Kunst aan de Vaart en IFA bieden cultuureducatie, waarbij IFA specifiek gericht is op filmeducatie. Alle geïnterviewde instellingen hebben aangegeven cultuureducatie belangrijk te vinden. Deels als toevoeging op en uitbreiding van het eigen aanbod en deels om inwoners op jonge leeftijd kennis te laten maken met de instelling en aan publieks- of ledenbinding te kunnen doen. Deels vanuit opdrachten van de subsidiegevers en deels om economische redenen. Er is sprake van een rijk aanbod, van veel organisaties, waarbij het totaaloverzicht en de samenhang ontbreekt. In de interviews blijkt dat dit in de praktijk tot gevoelens van concurrentie of wrevel leidt.

De instellingen hebben meerdere financiers voor cultuureducatie en talentontwikkeling zoals de Gemeente Assen, de Provincie Drenthe, landelijke fondsen, landelijke opdrachtgevers voor de BIS instellingen zoals het Drents Museum en het Drents Archief en vooral het onderwijs. De financiering is niet helder en transparant. De gemeente heeft geen inzicht in wat het onderwijs en andere financiers betalen voor cultuureducatie aan de instellingen en voorzieningen. Dit maakt sturing vanuit de gemeente lastig omdat zij niet op het geheel kan sturen. Naast de financiële middelen voor kunst- en cultuureducatie, zijn er ook NPO-middelen beschikbaar gekomen die voor vormen van cultuureducatie en talentontwikkeling ingezet worden. De afdeling onderwijs van de Gemeente Assen heeft het ICO gevraagd om plannen in te dienen voor volgend schooljaar voor het PO en Garage TDI voor het VO.

Scholen hebben de opdracht om leerlingen met kunst en cultuur in aanraking te brengen. Zij ontvangen landelijk middelen voor cultuureducatie op basis van de lump sum financiering en vanuit de regeling “Cultuureducatie met Kwaliteit” waarvoor de scholen aanvragen moeten indienen. Basisscholen en de onderbouw van het VO zijn verplicht om cultuureducatie te bieden. De bovenbouw van het VO (VMBO, Havo, VWO) is verplicht om het vak CKV Culturele en Kunstzinnige vorming aan te bieden. Scholen kunnen ervoor kiezen om speciale projecten uit te voeren, in samenwerking met lokale aanbieders. De gemeente heeft geen afstemming met het onderwijs over cultuureducatie en talentontwikkeling. Het is onduidelijk of beide partijen overeenkomstige doelen nastreven.

In Assen heeft het ICO een centrale rol in de organisatie en het aanbod cultuureducatie en cultuurparticipatie. Het ICO wordt door de gemeente gesubsidieerd om cultuureducatie te organiseren. Het ICO voert dit uit in een advies- en netwerkrol. Vanuit deze rol stelt het ICO in samenwerking met de cultuurcoördinatoren van het primair onderwijs een programma met activiteiten en projecten op (Cultuurmenu), waaruit scholen het bij hen passende aanbod kunnen kiezen. Het ICO is ook een van de partners binnen “Compenta”: het netwerk dat penvoerder en uitvoerder is voor de landelijke subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit voor het Primair Onderwijs.

De gemeente heeft te weinig zicht op hoe het ICO haar rol en taken uitvoert. Omdat er nog geen meerjarenafspraken met het ICO vastgelegd zijn, zijn er ook nog geen heldere afspraken over de opdracht en verantwoording van en met het ICO gemaakt. In het lopende traject van de gemeente met het ICO om de meerjaren afspraken op te stellen, is het raadzaam om hierin een duidelijke en heldere opdracht op te nemen over de functie, rol en taak van het ICO met betrekking tot cultuureducatie en doorstroom naar buitenschools aanbod van cultuurparticipatie en talentontwikkeling. Hierbij zal ook het nieuwe landelijke curriculum cultuuronderwijs, dat in 2025 ingaat, in ogenschouw genomen moeten worden. Ook is het belangrijk dat de gemeente afspraken maakt met het ICO over de methode en inhoud van verantwoording met het doel meer inzicht te krijgen in het aanbod, resultaten en doorstroming.

Naast het programma van het Cultuurmenu hebben scholen ook vrije ruimte waarin zij ander aanbod van andere organisaties kunnen kiezen, zoals dat van Garage TDI, DNK en het Drents Museum, het Drents Archief of de kunsteducatieprofessionals van PZH. Voor het VO heeft het ICO ook een adviesfunctie en de taak om op maat van scholen diverse projecten te ontwikkelen. De gemeente financiert het ICO voor de organisatie, niet voor de uitvoering en activiteiten.

Vanuit het onderwijsbeleid heeft de gemeente Garage TDI en het ICO gevraagd plannen in te dienen voor cultuureducatie vanuit de NPO gelden: Nationaal Programma Onderwijs. Hierover is geen afstemming geweest met de beleidsmedewerkers van Kunst en Cultuur. De beleidsmedewerkers Kunst en Cultuur hebben geen afstemming met het onderwijs. Het is niet duidelijk of het onderwijs en de gemeente overeenkomstige belangen hebben met betrekking tot cultuureducatie.

Doorstroom
In het Uitvoeringsplan 2021 heeft de gemeente een extra doel toegevoegd aan de ambitie Jongeren groeien op met cultuur, gericht op doorstroom van binnenschoolse cultuureducatie naar buitenschoolse cultuureducatie, -participatie en talentontwikkeling. Dit doel is nog niet vastgelegd in een opdracht of jaarplan voor/van het ICO. Om de doorstroom te vergemakkelijken heeft de gemeente Vaart Welzijn de opdracht gegeven om buitenschoolse activiteiten (cultuurparticipatie) te organiseren. In de tussenevaluatie blijkt dat het voor de gemeente en het ICO lastig is om inzicht te krijgen in of er sprake is van doorstroom, hoe dit gebeurt, waarnaartoe en in welke mate. De gemeente en PZH geven aan dat er geen aantoonbare doorstroom is vanuit de cultuureducatie in scholen naar de kunstprofessionals die ruimte huren in PZH. Er is geen zicht op eventuele doorstroom naar vrijgevestigde kunst- en cultuuraanbieders. De naschoolse educatie en cultuurparticipatie wordt door meerdere instellingen, zonder samenhang, aangeboden. Het is niet duidelijk hoe de aanbieders zich tot elkaar verhouden.

Van de 47 leden van het jongerenpanel geeft 19% aan dat zij nadat zij kennis hadden gemaakt met kunst en cultuur in school, zelf vormen van kunst en cultuur zijn gaan beoefenen. Zij doen vooral aan tekenen en schilderen, digitale en mediakunst, gaming en digitale sporten, muziek en fotografie of videografie.

Talentontwikkeling
Talentontwikkeling wordt vooral geboden door Garage TDI in de jeugdtheaterschool voor kinderen en tieners, in de vooropleiding theater voor MBO en HBO, de professionals voor kunsteducatie in Podium Zuihage en in DAF en Kunstbende van het ICO. Het begrip talentontwikkeling blijkt onduidelijk en vaag te zijn volgens de geïnterviewde instellingen. In theorie is er een duidelijk verband tussen cultuureducatie en talentontwikkeling. Talentontwikkeling kent vier fases 1) kennismaking, 2) nadere verkenning, 3) verdieping, 4) professionalisering. Cultuureducatie en cultuurparticipatie richting zich op de fases 1 en 2,

talentontwikkeling op de fases 3 en 4. De instellingen en voorzieningen in Assen hebben geen gezamenlijke samenhangende aanpak georganiseerd op deze vier fases.

3. Voorkomen van dubbelingen

De instellingen bieden vormen van kunst- en cultuureducatie en talentontwikkeling aan, gericht op hun eigen discipline. Het Drents Archief en het Drents Museum richten de kunst- en cultuureducatie vooral op hun eigen organisatie. Bij het Drents Museum is de kunst- en cultuureducatie gekoppeld aan de tentoonstellingen. Dit heeft tot doel om informatie over te dragen, de bezoekers iets te laten leren en jongeren zodanig te stimuleren zodat zij vaker en later ook als volwassene het museum bezoeken. Bij het DNK is cultuureducatie gericht op speciale kindervoorstellingen en activiteiten vanuit de bibliotheek. DNK-Next is hier een uitvloeisel hiervan en de ABOS-activiteiten (bibliotheek op 28 basisscholen en ABOS Light voor mbo-leerlingen), gericht op het verminderen van laaggeletterdheid. Het ICO is de enige instelling met een advies- en netwerkfunctie en coördinerende rol in het Cultuurmenu. Het ICO en Garage TDI hebben een verschillend aanbod voor talentontwikkeling.

Uit de interviews blijkt dat er een tendens te zien is dat er wel steeds meer samengewerkt wordt tussen de instellingen met betrekking tot cultuureducatie en talentontwikkeling. Zo zijn er gezamenlijke activiteiten van het Drents Archief, Drents Museum en het ICO en werken geven het het ICO en Garage TDI aan steeds meer samen te werken. Ook DNK en IFA stemmen aanbod op elkaar af.

Enkele instellingen geven aan geen concurrentie te voelen omdat iedereen cultuureducatie biedt gerelateerd aan de eigen instelling, maar anderen geven toch wel duidelijke signalen af dat zij concurrentie voelen. Instellingen vragen nadrukkelijk om een uitleg van de gemeente over de functies die de instellingen (moeten en mogen) uitvoeren binnen het beleidskader en wie welke taak en specifieke rol en opdracht heeft in dit speelveld. De rol van PZH is voor de andere instellingen onduidelijk. Instellingen denken dat PZH enkel de opdracht heeft om ruimtes te verhuren aan zelfstandige kunst- en cultuurprofessionals en amateurverenigingen te ondersteunen. PZH organiseert echter ook kleine culturele activiteiten en evenementen.

Bijlage 3. Analyse Ambitie 3 - Kunst en cultuur voor en door iedereen

Deze ambitie is gericht op kunst en cultuur voor alle inwoners (jong, oud, allochtoon, autochtoon), in het centrum en in de wijken. In theaters, buiten en andere accommodaties. Doelen/speerpunten:

1. Solide basisinfrastructuur.
2. Gevarieerd, toegankelijk en gespreid aanbod.
3. Aandacht voor specifieke doelgroepen.
4. Stimuleren en faciliteren van jonge kunstenaars (d.m.v.) toegankelijke accommodaties, cursussen, adviezen, werkplaatsen, broedplaatsen en expositieruimtes.

1. Solide basisinfrastructuur en gevarieerd aanbod

Met het aanbod van de zes kerninstellingen, 14 specifiek instellingen en 19 gesubsidieerde amateurverenigingen heeft de Gemeente Assen een solide basisinfrastructuur met een breed spectrum van kunst- en cultuurdisciplines. Het totale pakket van instellingen biedt een variatie aan aanbod. Daarbij is het aanbod van de instellingen zelf ook veelal gevarieerd. De geïnterviewde respondenten geven aan dat de basisinfrastructuur dekkend is, met uitzondering van het aanbod voor jongeren. Hierin mist ruimte voor eigen creatief werk, gaming en e-sports, graffiti en street art, muziek maken, tekenen en schilderen volgens het digitale jongerenpanel. Ook zijn er signalen van instellingen dat er te weinig aanbod is voor dans, literatuur en het maken van films. Van het volwassenenpanel blijkt dat bijna de helft vindt dat er genoeg mogelijkheden zijn om zelf aan kunst en cultuur te doen.

Het is de vraag of het aanbod solide is. Een deel van de specifieke instellingen bestaat uit (weliswaar professionele of semiprofessionele) vrijwilligers en de amateurverenigingen zien een kleine terugloop in leden. In combinatie met de dreigende bezuinigingen van het rijk en herverdeling van middelen door de Provincie Drenthe per 2025, kunnen het aanbod en toegangsprijzen onder druk komen te staan en daarmee ook deze gemeentelijke ambitie: kunst en cultuur voor iedereen.

Het aanbod vindt zowel binnen de instellingen als buiten de instellingen plaats, verspreid door de stad en op scholen. Voorbeelden zijn het randprogramma rondom tentoonstellingen van het Drents Museum aan de kop van de Vaart, het locatietheater en Art of Wonder G-TDI, het Preuvenement, muziekfestival op het Koopmansplein, Welcome to he playground tijdens het Bevrijdingsfestival in Baggelhuizen en Kunst aan de Vaart in particuliere huizen aan de Vaart.

Nagenoeg alle respondenten vinden dat er in Assen genoeg podia zijn, met uitzondering van podia voor jongeren en podia voor optredens van Big Bands. Voor Big Bands is alleen Podium Zuidhaege geschikt. Assen kent twee buitenpodia: Tivoli en De Gouverneurstuin. Het podium in de Gouverneurstuin is onbruikbaar geworden. Alle geïnterviewde respondenten en het overgrote deel van de geënquêteerde respondenten vinden dat er een nieuw podium in De Gouverneurstuin moet komen, al dan niet vast of mobiel, voor kleine voorstellingen. Een randvoorwaarde is dat er goede stroomvoorzieningen worden aangelegd.

2. Toegankelijk aanbod

De gemeente wil kunst en cultuur beschikbaar stellen voor iedereen. Het Drents Museum wordt met ingang van 2022 door de gemeente gesubsidieerd en heeft de inspanningsverplichting om het museum op bepaalde tijden gratis toegankelijk te maken voor inwoners. In de zomer is er gratis entree voor alle Assenaren op acht maandagen waar veel gebruik van gemaakt wordt (2239 in 2023). Jongeren tot 17 jaar hebben gratis toegang tot het museum (14.441 jongeren in 2023). Via Vaart Welzijn zijn er 75 vrijkaarten beschikbaar voor kwetsbare doelgroepen. Van deze mogelijkheden wordt buitengewoon goed gebruik gemaakt.

Via het Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe kunnen kinderen gratis op sport of aan kunst- en cultuurbeoefening meedoen. In 2021 betreft het totaal aantal goedgekeurde aanvragen 520 waarvan 68 (13%) voor kunst en cultuur met een totaalbedrag van €160.738, waarvan €20.708,75 voor kunst en cultuur (13%). In 2022 zijn er 729 goedgekeurde aanvragen gedaan, waarvan 121 (16,5%) voor kunst en cultuur met een totaalbedrag van €241.270,69 waarvan €32.292,03 (13%) voor kunst en cultuur.
In 2023: ging het om 812 goedgekeurde aanvragen, waarvan 155 (19%) voor kunst en cultuur met een totaalbedrag van €258.448,19 waarvan €49.206,19 (19%) voor kunst en cultuur. Er doen drie keer zoveel

meisjes dan jongens mee aan kunst en cultuur met een overgrote belangstelling voor dans, vervolgens op grote afstand muziek, nieuwe media, theater en drama.

In 2022 heeft de gemeente sport- en cultuurvouchers ingevoerd (vanuit de corona herstelagenda) om volwassenen met een laag inkomen in staat te stellen om deel te nemen aan sport en cultuur. De inwoners die ervoor in aanmerking komen kunnen €150,- per persoon besteden aan sport of cultuur. Er zijn 1183 vouchers voor sport aangevraagd en 792 voor cultuur. Mensen hebben de vouchers vooral besteed aan De Bonte Wever, het Drents Museum en DNK. Omdat de regeling in de praktijk te ingewikkeld is gebleken, is de regeling vervangen door de regeling Volwassenenfonds Sport en Cultuur voor mensen met een laag inkomen. In 2023 hebben 808 inwoners gebruik gemaakt van dit fonds, waarvan 222 voor cultuur en 585 voor sport. Vaart Welzijn zet intermediairs in om te helpen bij de aanvraag.

3. Kunst en cultuur in de wijken
De gemeente is in 2022 gestart met een pilot Cultuurcoach. Met de inzet van de cultuurcoach is er aanvullend aandacht gekomen voor kunst en cultuur in de wijken. De cultuurcoach heeft als opdracht om cultuurparticipatie in de wijk te bevorderen en wijkbewoners te stimuleren deel te nemen aan het stedelijk cultureel aanbod. De cultuurcoach brengt cultuur als middel ook onder de aandacht bij buurtmaatschappelijk werkers, buurtsportcoaches, welzijnscoaches en buurtteams zodat zij de inwoners kunnen attenderen op cultuuractiviteiten (specifiek die in de wijken) en kunnen stimuleren hieraan deel te nemen. De cultuurcoach organiseert in samenwerking met de wijkbewoners culturele activiteiten in de wijken. De opdracht voor de cultuurcoach zal per 2025 meer gericht worden op de verbinding van de inwoners met het stedelijk aanbod van kunst en cultuur.

Andere instellingen programmeren soms ook in de wijken. Uit de enquête van het inwonerpanel blijkt dat 66% aangeeft mee te doen als er culturele activiteiten in de wijken georganiseerd worden. Hierbij moet wel opgemerkt worden, dat dit een groot deel 55+sers betreft. De gemeente dient zich wel af te vragen in welke mate zij van instellingen verwacht om in de wijken te programmeren en hoe dit zich verhoudt tot het stedelijk aanbod. Er is geen ruimte meer in de begroting kunst en cultuur en in de wijkplannen is ook geen financiële ruimte voor kunst en cultuuractiviteiten in de wijken.

4. Specifieke doelgroepen
Alle kerninstellingen en een deel van de specifieke instellingen richten zich naast het algemene programma voor iedereen op specifieke doelgroepen. Inclusie en diversiteit staan hoog in het vaandel. Er zijn speciale of aangepaste programma's voor senioren, nieuwkomers, vluchtelingen uit Oekraïne, mensen met dementie, mensen met een visuele of auditieve beperking, jongeren en andere. Ook worden bij tentoonstellingen aandacht en activiteiten voor specifieke doelgroepen georganiseerd zoals bijvoorbeeld voor de Molukse gemeenschap, gekoppeld aan de tentoonstelling Menyala van het Drents Museum. Het bereiken van specifieke doelgroepen is tevens een subsidie-eis van de provincie en van enkele fondsen.

5. Faciliteren jonge kunstenaars
In september 2024 start Wabi Sabi Theater als huisgezelschap van DNK. Podium Zuidhaege heeft mogelijkheden om verschillende vormen van kunst en cultuur te beoefenen zoals: popstudio, dansstudio, medialab, ateliers voor beeldende kunst en keramiek, ruimtes voor concerten, voorstellingen, lezingen en een theatercafé voor kleinschalige voorstellingen. Garage TDI en Digital Art Factory hebben en zijn toegankelijke accommodaties voor jongeren, maar deze groeien uit hun ruimte. Volgens meerdere respondenten zijn er te weinig podia voor jongeren en is er gebrek aan expositieruimte. Kleine podia zijn juist erg belangrijk voor experimenterende en beginnende bands en groepen, die nog geen groot publiek trekken, maar toch essentieel zijn voor een werkend (en daarna bloeiend) ecosysteem in de culturele sector.

Het Drents Museum, Podium Zuidhaege en Garage TDI hebben respectievelijk 1, 3, 2 Artists in Residence. Digital Art Factory kan als een broedplaats gezien worden, evenals Garage TDI met de jeugdtheaterschool, Move Your Ass en de Vooropleiding Theater. PZH heeft Studio Z-Groeiplaats voor de verschillende fases van talentontwikkeling, waarin in co-creatie tussen de professionals en de jongeren geëxperimenteerd wordt. Garage TDI, IFA en CAMPIS nemen deel aan projecten van We te North (zie bijlage 1).

Bijlage 4. Analyse Ambitie 4 - Met kunst en cultuur meer bereiken

Deze ambitie benadrukt kunst en cultuur als instrument/middel voor andere beleidsterreinen. Het doel is om het kunst en cultuur(beleid) te verbinden aan welzijns-, gezondheids- en economiebeleid. Deze beleidsterreinen kunnen elkaar versterken in het behalen van de doelen en resultaten.

Door kunst- en cultuurbeoefening als middel in te zetten kan er ook veel winst voor de individuele inwoner bereikt worden op het gebied van welzijn, de gezondheid en armoedebestrijding.

De Doelen/speerpunten van deze ambitie zijn:

1. Cultuurbeleid verbinden met andere beleidsterreinen (armoede, welzijn, leefbaarheid, ouderen, jeugdbeleid, stadsontwikkeling, economie, vestigingsbeleid, omgevingsvisie, stimuleren van creatieve bedrijven.
2. Omgevingswet als kans voor richting geven aan vormgeving van de stad.
3. Gebruik maken van succesvolle voorbeeldprojecten en bruggen slaan.
4. Meer en beter samenwerken.

1. Verbinding met andere beleidsterreinen
Uit de kadernota: *"Kunst & cultuur bieden bij uitstek instrumenten om maatschappelijke opgaven aan te gaan. Daarom willen we kunst & cultuur – onder andere met samenlevingskunst (community art) – meer verbinden met andere beleidsterreinen. Te denken valt aan armoedebeleid, welzijn, ouderen, leefbaarheid, jeugdbeleid, stadsontwikkeling, binnenstadbeleid, economie, vestigingsbeleid en het stimuleren van creatieve bedrijven."* In de kadernota staat dat er ook binnen de gemeente hiervoor meer en beter samengewerkt moet gaan worden.

In de afgelopen vier jaar is het Kunst en Cultuurbeleid het meest verweven met het Erfgoedbeleid van de gemeente. De gemeente ondersteunt organisaties die zich inzetten voor historisch onderzoek, archivering of cultuur- en erfgoededucatie. Voorbeelden zijn het Drents Museum, het Drents Archief en de Asser Historische Vereniging.

In het bestuursakkoord worden de vier ambities voor het kunst en cultuurbeleid genoemd, maar deze ambities worden in de Economische Agenda met haar deelplannen en in de Omgevingsvisie niet verder uitgewerkt.

Het Bestuursakkoord 2022-2026 is uitgewerkt in zes hoofdthema's, waarin Kunst, Cultuur en Evenementen zijn gerangschikt onder het thema Ondernemen. Binnen het thema ondernemen vallen ook de onderwerpen Toerisme, Binnenstad, de Economische Agenda 2020-2025, Werkgelegenheid, en Stadsmarketing. In het bestuursakkoord staat dat Assen in 2030 een bruisende binnenstad zal zijn, met spraakmakende exposities in het Drents Museum, met een rijk cultureel aanbod en met veel sport- en muziekevenementen.

De Economische Agenda kent een aantal deelplannen waaronder het per 1 maart 2022 vastgestelde Stadsmarketingplan "Verbind, verleid en bouw door", de "Asser Ambitieagenda" en "*Agenda en actieplan vrijetijdseconomie Assen 2022-2027".* Kunst en Cultuur staat hier niet expliciet in opgenomen, terwijl het wel bij uitstek een bijdrage kan leveren aan de door de gemeente gewenste doelen: het versterken van de vrije tijdssector, het verhogen van het gebruik van inwoners hiervan en het vergroten van het bereik van bezoekers en verlengen van het verblijf van de bezoekers van buiten de stad. Er is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Vaart in Assen, de VVV, de horecasector en het Toeristisch Recreatief Platform in Assen om deze doelen te realiseren. De Kunst- en cultuursector is met één deelnemer vertegenwoordigd in het bestuur van Vaart in Assen (VIA).

In deze tussenevaluatie blijkt uit de interviews dat het onderwerp cultuur het afgelopen jaar niet op de agenda van Vaart in Assen heeft gestaan. Als reden hiervoor wordt aangegeven dat Kunst en Cultuur niet opgenomen is in de binnenstadvisie, dat als kader geldt voor VIA. De agenda van VIA is vooral gericht op de fysieke inrichting van de binnenstad. Van de vijf grote evenementen die VIA moet organiseren, is er één

cultuurevenement: Het Preuvenement. Bij spraakmakende tentoonstellingen van het Drents Museum organiseert VIA aanpalende activiteiten op de Kop van de Vaart en in de binnenstad. Hiertoe worden kunst- en cultuurinstellingen wel incidenteel gevraagd plannen in te leveren, maar deze worden niet altijd overgenomen of gehonoreerd met financiële middelen. Culturele instellingen plaatsen hun activiteiten in "Dit is Assen".

Er zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd die aangeven wat de effecten zijn van de cultuursector op de lokale economie[4].[5] Ook het onderzoek van het Drents Museum naar de economische spin-off van haar tentoonstellingen voor de binnenstad en Assense economie laat zien dat deze erg hoog is. Daarom is het belangrijk om in gezamenlijkheid tussen de afdeling economie en het domein kunst en cultuur verder uit te werken hoe de impact van kunst en cultuur op de economie, de binnenstad en vrijetijdssector doelbewust vergroot kan worden en welke inzet die vraagt van de gemeente en de kunst en cultuursector. Ook is het belangrijk om te bezien hoe de positie van de Kunst- en cultuursector binnen Vaart in Assen versterkt kan worden, of dat er een ander methode is om de sector beter te kunnen laten aansluiten en benutten.

De Omgevingsvisie is uitgewerkt in 3 richtinggevende principes: Groene stad, dynamische stad, verbonden stad. Kunst en Cultuur komt verder niet in de Omgevingsvisie aan de orde terwijl ze wel duidelijk een bijdrage kan leveren aan de dynamische stad (een levendige binnenstad met publieksfunctie en verblijfskwaliteit, waarbij ook cultuurhistorie genoemd wordt) en de verbonden stad (sterke wijken met woonmilieus voor alle doelgroepen, aantrekkelijk en gezond en het faciliteren van ontmoeting en beweging in de wijken).

In de wijkplannen is er meer aandacht voor kunst en cultuur, om dit als middel in te zetten voor georganiseerde ontmoeting, om verhalen op te halen en wijkbewoners samen activiteiten te laten ondernemen. Specifiek het wijkplan van De Lariks benoemt vijf thema's die bijdragen aan het ontmoeten en verbinden van inwoners door de inzet van kunst en cultuur. De gemeente zet in op de cultuurcoach als verbinder tussen wijkbewoners en cultuur in de wijk en het centrum en wil onderzoeken of Welzijn op recept uitgebreid kan worden met Cultuur op Recept. De cultuurcoach wordt gedeeltelijk bekostigd uit de Brede Combinatie Regeling, middelen voor GALA en uit de begroting kunst en cultuur.

In de "Startnotitie beleid voor en door jongeren, 2023", hebben jongeren (net als bij het Rekenkameronderzoek[6]) aangegeven dat zij uitgaansmogelijkheden, feesten en festivals missen waarin muziek en dans centraal staat. Vaart Welzijn en het ICO hebben aangegeven in het centrum een voorziening te willen starten voor ontmoeting en cultuur. Vervolgens heeft STAMM hier een onderzoek naar gedaan en zijn uitkomsten gepresenteerd aan de gemeente. De gemeenteraad heeft ingestemd met een geamendeerd voorstel om een kwartiermaker aan te stellen die voor de besluitvormende raadsvergadering van 20 maart 2025 een panklaar plan moet opleveren waarin de keuze voor een pand, een exploitatiebegroting en eventuele verbouwingskosten uitgewerkt zijn. Bij de ontwikkeling van dit businessplan werkt de gemeente - wanneer dit nuttig is en wederzijds resultaat op kan leveren - graag met cultuur samen, maar de focus ligt eerst bij de ruimte voor jongeren. Eén van de beleidsmedewerkers kunst en cultuur zal samen met vastgoed, communicatie, participatie en beleid, deelnemen aan de stuurgroep voor deze planontwikkeling.

2. Voorbeeldprojecten

Er zijn een aantal projecten uitgevoerd die laten zien dat er door samenwerking vanuit verschillende beleidsterreinen en sectoren, een grote synergie en meerwaarde kan ontstaan op financieel en inhoudelijk gebied. In de enquête is de instellingen en voorzieningen gevraagd hier voorbeelden voor aan te leveren. Ondanks dat er meerdere voorbeelden zijn, zijn deze lang niet allemaal door de respondenten in het hiervoor opgestelde format ingevuld.

[4] "Onderzoek naar Multipliereffecten en pay off effecten in de culturele en creatieve sector", uitgesplitst in economische en gezondheidseffecten, uitgevoerd door Dialogic, 2023, in opdracht van het Ministerie van OCenW.
[5] "De bijdrage van cultuur en media aan de Nederlandse economie", CBS 2021.
[6] Narratief Onderzoek Jong in Assen naar behoefte van jongeren in Assen naar voorzieningen en activiteiten, 2021

Voorbeelden die wel genoemd zijn, zijn onder andere:

1. Het EK Wielrennen in Assen. De start van dit evenement heeft plaatsgevonden bij de ingang van het historische gebouwencomplex van het Drents Museum aan de Brink. Tijdens deze start bij dit evenement is er reclame gemaakt rondom De Brink en in de binnenstad voor de Van Gogh tentoonstelling van het Drents Museum. Dit is gezien en verslagen door tal van nationale en internationale journalisten. Vaart in Assen heeft de Van Gogh City Experience georganiseerd, waarbij lokale kunstenaars en de scholengemeenschap Vincent Van Gogh Salland een kunstzinnige bijdrage hebben geleverd.
2. Het “Art of Wonder theaterfestival” voor families. Dit betreft voorstellingen van Garage TDI in de binnenstad van Assen.
3. De voorstelling “1000 Kilowatten”, van Garage TDI in samenwerking met Vaart Welzijn, Route Jack, GGZ Drenthe en Mind Care, voor jongeren in het voortgezet onderwijs over gezondheid en depressie (met landelijke NPO-gelden gefinancierd).
4. “Move your Ass” van Vaart Welzijn en Garage TDI over mentale gezondheid van en voor jongeren.
5. De Wijk de Wereld en Oerlab voor de Toekomst (wijktheater over leefbaarheid in de wijk waar wijkbewoners in meespelen) van Garage TDI.
6. “No Money, Bankformat, Alles kost iets”: voorstellingen over geld in het kader van het bestrijden van generationele armoede. Een samenwerking tussen de Gemeentelijke Kredietbank Assen, Stichting Petje Af en Garage TDI.
7. Kunst in de Tuin, programmering in de Gouverneurstuin van ICO, Podium Zuidhaege en Vaart in Assen, in samenwerking met Stichting Phusis.
8. Het IDO in DNK: informatiepunt digitale overheid voor mensen met weinig digitale vaardigheden, onder meer doorgestuurd door huisartsen, WZA en Vaart Welzijn.

3. Meer en beter samenwerken

Voor gemeenten blijkt het vaak lastig om binnen de gemeentelijke organisatievorm domeinoverstijgend samen te werken. Ook de beleidsmedewerkers Kunst en Cultuur lopen hiertegen aan. Er is ingezet op het aanwezig zijn bij de weekstart van de verschillende teams, maar deze methode is verwaterd omdat het niet concreet genoeg is en onvoldoende oplevert. De medewerkers Kunst en Cultuur voelen zich vaak de vragende partij en zijn zoekende naar een effectieve en efficiënte methode. In de praktijk is het geen standaard werkwijze binnen de gemeente om bij beleidsontwikkeling de beleidsmedewerkers van aanpalende beleidsterreinen te betrekken. De beleidsmedewerkers geven aan dat werkdruk en deadlines maken dat er te weinig tijd beschikbaar is voor afstemming.

In het gemeentelijk Actieonderzoek naar de verbinding van cultuur met het Programma Sociale Stad en het Gezond Actief Leven Akkoord, is onderzocht hoe er beter domeinoverstijgend samengewerkt kan worden tussen cultuur, zorg en welzijn. De aanbevelingen hieruit zijn gericht op het inrichten van een domeinoverstijgend project met een integrale domeinoverstijgende werkgroep van beleidsmedewerkers en enkele instellingen.

Uit het onderzoek is gebleken dat kunst en cultuur vooral meerwaarde kan bieden voor de doelen van het Programma Sociale Stad Assen 2023-2026 en voor het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) in het bijzonder. De uitkomsten zijn dat de gemeente een Cultuur in alle onderdelen van GALA wil opnemen en dit wil vertalen naar een concreet uitvoeringsprogramma GALA en cultuur en dat zij bestuurlijke en ambtelijke stappen wil zetten om dit te concretiseren. Er is nog geen vervolg gegeven aan dit voornemen.

Deze aanbevelingen passen ook bij de wensen van de kunst- en cultuurinstellingen. Meerdere kerninstellingen en specifieke voorzieningen, hebben aangegeven tegen schotten binnen het ambtelijk apparaat aan te lopen. Bij planvorming en beginnende initiatieven die gericht zijn op een verbinding van cultuur met andere sectoren, is het voor de instellingen onduidelijk wie de contactpersonen zouden kunnen zijn en of die afdelingen bereid zijn om samen te werken met cultuurinstellingen en om integrale projecten te financieren. Ook geven de instellingen aan dat zij met ieder beleidsterrein apart moeten overleggen en vervolgens ook apart met de afdeling vergunningen. Dit verhoogt de drempel om een beginnend initiatief daadwerkelijk te kunnen ontwikkelen en te kunnen uitvoeren.

Bijlage 5. Analyse Financieel overzicht

Overzicht meerjarige begrotingssubsidie Kunst en cultuur

Kerninstellingen	
DNK	8.346.500
Drents Museum	257.500
Drents Archief	135.600
ICO	839.446
Podium Zuidhaege	1.244.199
Garage TDI (inclusief Art of Wonder)	205.238
Totaal	**11.028.483**

Specifieke instellingen	
CAMPIS	154.500
Kunst aan de Vaart	10.300
Internationaal Filmfestival Assen	20.600
Jeugdtheaterfestival PZH	5.150
Omroep Assen	44.000
Drents Schildergenootschap	4.120
St. Muziekkamer Assen	2.940
Asser Historische Vereniging	3.000
Asser Historische Vereniging	3.000
DeFka	23.175
We the North	51.500
Stadscollectie	40.000
Totaal inclusief stadscollectie en We the North	**362.285**

Met de regeling voor amateurkunst ontvangen de verenigingen en stichtingen jaarlijks gezamenlijk €50.000,-. Voor de regeling incidentele Activiteiten Kunst en Cultuur is jaarlijks €75.000,-- beschikbaar. Dit plafond is in 2022 en 2024 niet behaald en in 2023 overschreden.

De reserve voor Beeldende Kunst en Vormgeving bedraagt € 114.000,-.
Van de SPUK-uitkering jongerenimpuls van €294.000,- is €196. 500,- besteed aan kunst en cultuurinstellingen. Deze regeling loopt tot en met 31-12-2025.
De Cultuurcoach wordt deels uit de Brede Combinatie Regeling en deels uit GALA middelen en de begroting kunst en cultuur betaald voor respectievelijk €25.000,-, GALA €60.000,- en €40.000,- uit kunst en cultuur, tot en met 31-12-2025.
Aan het IDO wordt jaarlijks €66.000,- betaald tot en met 31-12-2027.
Vanuit het jeugdsport en cultuurfonds is in 2021, 2022 en 2023 respectievelijk €20.708,75 – 32.202,03 – 49.205,16 aan cultuurdeelname uitgegeven.
Er is een budget broedplaatsontwikkeling van €200.000,- vanuit de Provincie Drenthe voor de Gemeente Assen beschikbaar gekomen, maar deze is nog niet besteed.

Knelpunten
De beleidsmedewerkers geven aan dat zij een flexibel budget voor doorontwikkeling van het kunst en cultuurbeleid missen. Er is geen regeling om nieuwe interessante initiatieven (van nieuwe partijen) voor projecten, die ertoe doen, te kunnen honoreren (die niet passen in het evenementenbeleid en de regeling activiteiten kunst en cultuur).

Met de kerninstellingen spelen discussies over het ontwikkelen van nieuwe activiteiten of projecten binnen of buiten de reguliere subsidie valt. Er is verschil van mening tussen de gemeente en enkele kerninstellingen over de ruimte voor vernieuwing binnen de huidige begrotingssubsidies van deze instellingen. Omdat het niet altijd helder is welke verdeling er binnen de budgetten gemaakt is, blijft deze discussie bestaan.

De Provincie Drenthe gaat over tot een andere verdeling van subsidiering van instellingen. Dit kan nadelig uitvallen voor instellingen en voorzieningen die ook in Assen het kunst en cultuurbeleid uitvoeren. Daarbij komen de landelijke bezuinigingen, verhoging van de btw en de Fair Pay Code (zie H 10 en bijlage 6) die een bedreiging vormen voor de kunst- en cultuurinstellingen in Assen.

Bijlage 6. Analyse Ontwikkelingen Kunst- en Cultuurbeleid

Er zijn een aantal ontwikkelingen die vragen om aandacht en actie. Deze ontwikkelingen zullen de context voor de doorontwikkeling van het kunst en cultuurbeleid van de gemeente moeten gaan vormen.

Financiële ontwikkelingen

1. Kabinetsplannen voor bezuinigingen op cultuur. Verhoging btw op culturele goederen en kansspelsubsidie. Algemene bezuiniging op SPUK Cultuurparticipatie, sport en bewegen. Korting op subsidie gezonde leefstijl, inclusiviteit, participatie, medezeggenschap. Bezuinigingen op onderwijs met gevolgen voor cultuureducatie. Gevolgen: de verhoging van het tarief zet toegankelijkheid en betaalbaarheid van kunst en cultuur voor (amateur)beoefenaars en publiek onder druk, brengt inkomen en de bestaanszekerheid van kunstenaars en artiesten in gevaar, is fnuikend voor een avontuurlijke, nieuwe programmering en verhoogt de drempel voor cultuurparticipatie van alle Nederlanders.
2. Aflopende subsidieregelingen zoals de beëindiging van de subsidie van de Provincie Drenthe voor Kunst aan de Vaart en Het Preuvenement per 2025. Het is onduidelijk of de provincie deze activiteiten/voorzieningen opnieuw zal gaan subsidiëren. De NPO gelden waarvoor kunst en cultuurinstellingen projecten uitvoeren, lopen tot en met schooljaar 2025. Evenals de subsidie voor de cultuurcoach en de SPUK-uitkering Jongerenimpuls.
3. Het niet langer synchroon lopen van de subsidieperiodes van de Provincie Drenthe en de Gemeente Assen zou een negatief gevolg kunnen hebben voor projecten en arrangementen in Assen die door beide overheden gefinancierd worden.
4. De Fair Practice Code, waaronder de Fair Pay code leiden er onder andere toe dat de instellingen moeten inzetten op diversiteit in het personeelsbeleid, veiligheid op de werkvloer en het betalen van reële tarieven aan ZZP'ers. In 2025 volgt er ook een nieuwe CAO. Niet alleen de eigen personeelskosten worden hoger, maar ook de kosten van de extern ingehuurde bedrijven zoals evenementenbouwers en dergelijke gaan omhoog. Er ontstaat frictie in het beschikbare budget. Meerdere instellingen hebben aangegeven hiermee geconfronteerd te zijn en te worden. Het IFA ziet zich genoodzaakt om haar aanbod in te krimpen en zich te concentreren op het festival waarbij de randactiviteiten die zij heeft ontwikkeld (bijdragen aan educatie) ingekrompen moeten worden. Instellingen hebben aangegeven dat verhoging van subsidie door enkel de gemeente onvoldoende toereikend is. Ook de provincie, het rijk, fondsen en de markt zullen moeten bijspringen.
5. De Gemeente Assen en de Provincie Drenthe hebben Garage TDI ondersteund bij de aanvraag om een landelijke Basis Infrastructuur (BIS) instelling te kunnen worden. Deze aanvraag is niet gehonoreerd. Dit betekent dat een volgend aanvraag pas voor de periode 2029-2032 aangevraagd kan worden. Wel is de bijdrage van het FPK Fonds Podiumkunsten voor Garage TDI fors verhoogd.

Aanbevelingen

1. De gemeente zal een visie moeten ontwikkelen op haar prioriteiten voor het kunst- en cultuurbeleid, ambities, instellingen en doelgroepen. Hoe belangrijk vindt zij kunst en cultuur, mede in relatie met de totale begroting? Wil zij gaan voor cultuur in de breedte met veel kleinere subsidies voor meerdere kleinere instellingen, of gaat de voorkeur uit naar een beperkter aanbod, kwalitatief van aard voor een smallere doelgroep, door enkele instellingen?
2. De VNG heeft in januari 2024 een propositie "Samen Cultuur Borgen" uitgebracht. Het betreft een gezamenlijke gemeentelijke visie op cultuurbeleid en gaat in op cultuurwaarde, cultuurstimulering, cultuurspreiding en cultuurfinanciering. Binnen de Provincie Drenthe zouden de gemeenten en provincie samen aan de hand van deze notitie een op elkaar afgestemd beleid kunnen ontwikkelen, gericht op een samenhangend dekkend, gespreid en betaalbaar aanbod in de provincie. De Gemeente Assen zal samen met de provincie kunnen bekijken welke gezamenlijke gesubsidieerde projecten doorgang behoeven en welke eventueel opgeheven zouden kunnen worden.
3. In samenspraak tussen de beleidsterreinen Kunst en Cultuur en het Programma Sociaal Domein inventariseren welke impact deze bezuinigingen hebben en met welk samenhangend en met elkaar verbonden beleid deze negatieve impact verminderd kan worden. Inventariseren hoe de beide beleidsterreinen elkaar kunnen versterken om de efficiency en effectiviteit van beide beleidsterreinen te vergroten en de negatieve impact van de bezuinigen te verzachten (ten behoeve van de begroting en de inwoners). Zie ook ambitie 4.

Economische ontwikkelingen en aanbevelingen

1. Het College wil Assen profileren als studentenstad met opleidingen en woningen voor studenten. Meer inwoners in de leeftijd 17-25 jaar, vraagt om een uitbreiding van het kunst- en cultuurbeleid met een modern aanbod, passend bij de doelgroep. Het is aan te bevelen om te onderzoeken of er in de kazerne (indien deze geschikt gemaakt wordt voor studentenhuisvesting) een combinatie gemaakt kan worden van studentenwoningen, ruimte voor broedplaatsen, werkplaatsen en kunstbeoefening. De kunst en cultuursector kan Assen helpen de “Asser Ambitie Agenda” te realiseren.
2. In de binnenstad bestaat veel leegstand van winkelruimte. In het kader van ambitie 1 cultuurhoofdstad en in het kader van ambitie 3 kunst en cultuur voor iedereen, verspreid over de instellingen, de binnenstad en de wijken, kan onderzocht worden of het mogelijk is om in deze lege panden incidentele of kortdurende culturele activiteiten, exposities of projecten uit te voeren. De gemeente kan hiertoe Vaart in Assen en de kunst- en cultuursector een opdracht geven.
3. In het deelbeleid Beeldende Kunst en Vorming is een regeling opgenomen dat 1% van de bouwbudgetten aan nieuwe kunst besteed moet worden. Dit beleid wordt niet uitgevoerd. De controle erop ligt bij de beleidsmedewerker Kunst en Cultuur, maar er is onvoldoende capaciteit in uren om dit uit te voeren. Dit beleid zal wellicht overgeheveld kunnen worden naar de afdeling die over de bouwbesluiten gaat.

Aanvragen nieuwe voorzieningen

1. De gemeente is benaderd door kunst- en cultuuraanbieders die een beroep willen doen op de subsidieregeling voor specifieke voorzieningen. De gemeente heeft geen beleidsregels opgesteld voor toetreding van nieuwe voorzieningen en hoe met deze aanvragen om te gaan. Hiervoor is een beleidsregel nodig. Idem voor de doorstroom van een specifieke voorziening naar een kerninstelling. De gemeente kan bij besluitvorming argumenten laten meewegen, gebaseerd op de visie of er uitbreiding van het totale budget nodig en mogelijk is, of meer budget toe te kennen aan mindere initiatieven, of kleine subsidies zoveel mogelijk te vermijden. Ten aanzien van de aanvraag van de Koorschool is het belangrijk om te bekijken hoe deze subsidieaanvraag zich verhoudt tot het beleid waarin de gemeente is overgegaan tot het docentschap aan de markt over te laten.
2. Er is een Stichting TT Museum opgericht die een TT Museum wil ontwikkelen. Het College heeft €1mln beschikbaar gesteld voor de realisatie van een TT Museum (onder voorbehoud besluit raad). Er zijn een aantal voorwaarden verbonden aan deze bijdrage, o.a. dat de provincie en of ander sponsoren/fondsen het overige bedrag op tafel leggen. Indien positief besloten wordt, is het raadzaam om ook de kunst- en cultuursector hierbij te betrekken.

Maatschappelijke ontwikkelingen

1. In het cultuurbeleid is aandacht voor cultuur voor iedereen, diversiteit en inclusie. In de maatschappij is een trend zichtbaar dat verharding, polarisatie en beeldvorming met betrekking tot rechten van vrouwen en lhbtiq+ personen toenemen. Een reden om extra in te zetten op cultuuraanbod en -educatie rondom deze onderwerpen en ook de toon van de marketing en de presentatie hieraan aan te passen.
2. DNK geeft aan dat zij extra beveiliging heeft moeten inhuren omdat er steeds meer bezoekers komen die overlast plegen waardoor de veiligheid van het personeel en klanten in gevaar komt.

Huisvesting

1. Er is een opdracht verleend naar een haalbaarheidsonderzoek voor gezamenlijke huisvesting van Garage TDI, de Peergroup en Wabi Sabi. De huidige huisvesting van Garage TDI voldoet niet meer en is te klein. De Peergroup en Wabi Sabi zijn nieuw in Assen en leveren een waardevolle toevoeging aan het cultureel klimaat. Er worden vier locaties onderzocht. Besluitvorming is voorzien in oktober 2025.

Bronvermelding

Beleidsstukken Gemeente Assen
"Kadernota Kunst en Cultuur – Assen Cultuurt" Gemeente Assen 2021-2024
Uitvoeringsprogramma's Kunst en Cultuur Gemeente Assen 2021, 2022, 2023
Bestuursakkoord Gemeente Assen 2022-2026
Economische Agenda Gemeente Assen 2020-2025
Stadsmarketingplan "Verbind, verleid en bouw door", Gemeente Assen
"De Asser Ambitie Agenda"
"Agenda en Actieplan Vrije tijdseconomie Assen" 2022-207
"Omgevingsvisie Assen op weg naar 2040"
"Erfgoedvisie 2023 – 2027" Gemeente Assen
"Startnotitie beleid voor en door jongeren", Gemeente Assen 2023

Onderzoeken
"Hoe doen we het samen (goed)?" Actieonderzoek naar domein overstijgend samenwerken van kunst en cultuur, zorg en welzijn Gemeente Assen 2023
"Narratief onderzoek Jong in Assen", Rekenkamer Assen 2021
"Samen sterker door samenspel", Evaluatierapportage We the North, Thomas van Dalen, oktober 2023
VNG Propositie "Samen Cultuur Borgen", januari 2024
"Onderzoek naar Multipliereffecten en Pay off effecten in de culturele en creatieve sector, uitgesplitst in economische en gezondheidseffecten", Dialogic 2023, in opdracht van het Ministerie van OCenW.
"De bijdrage van cultuur en media aan de Nederlandse economie", CBS 2021

Meerjarenafspraken en jaarplannen 2023
Drents Museum, Garage TDI, Podium Zuidhaege, CAMPIS
Jaarverslagen 2023
De Nieuwe Kolk, Instituut voor Culturele Ontwikkeling ICO, Podium Zuidhaege, Drents Museum, CAMPIS

Deelnemers enquête
1. Kerninstellingen: Drents Museum, Drents Archief, Garage TDI, De Nieuwe Kolk, Instituut voor Culturele Ontwikkeling ICO, Podium Zuidhaege
2. Specifieke voorzieningen: Kunst aan de Vaart, CAMPIS, St. Muziekkamer Assen, Internationaal Filmfestival Assen IFA, Bluesstichting Assen, Drents Schildergenootschap, DeFKa, Historische Vereniging Assen
3. Amateurverenigingen: Big Band Want 2 Swing, Elohim, COV Oranje, Asser Filmclub, Bombari Kindercircus, Scheepskoor Bij Nacht en Ontij, respons 6 van de 19 amateurverenigingen
4. Digitaal inwonerpanel Assen: respons 55%, absolute deelname 1567 panelleden
5. Digitaal jongerenpanel Assen: respons 23%, absolute deelname 47 jongeren

Diepte-interviews

Gemeente Assen	Gerda Koopman en Maarten Ton
Garage TDI	Remco van Zandvoort
ICO Instituut voor Culturele Ontwikkeling	Wytze de Vries, Josien van Beek
Podium Zuidhaege	André Arends, Anna Abdulova
DNK De Nieuwe Kolk	Hanneke Bruggeman
Drents Museum	Annelies Meuleman
Drents Archief	Corinne Rodenburg
CAMPIS	Piet de Lange, Dick Schuur
Kunst aan de Vaart	Anneke Haar, Puck Veenhoven
IFA Internationaal Filmfestival Assen	Henriëtte Poelman
St. Muziekkamer Assen	Jan de Lange, Bram Bruijn
Vaart in Assen, binnenstadregisseur	Kjeld Vosjan

Adviescommissie Evenementenregeling en Subsidieregeling Activiteiten Kunst en Cultuur Gemeente Assen 2023	Yanissa van der Mark, Henk

Plenaire ronde tafel overleg

Garage TDI	Remco van Zandvoort
ICO Instituut voor Culturele Ontwikkeling	Wytze de Vries, Josien van Beek
Podium Zuidhaege	Anna Abdulova
DNK De Nieuwe Kolk	Hanneke Bruggeman
CAMPIS	Dick Schuur
Kunst aan de Vaart	Anneke Haar
St. Muziekkamer Assen	Piet Leever